

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve vybrané společnosti

Marek Vašica

Bakalářská práce
2018

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav krizového řízení

akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Marek Vašica**
Osobní číslo: **L15300**
Studijní program: **B3909 Procesní inženýrství**
Studijní obor: **Ovládání rizik**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve vybraném podniku**

Zásady pro vypracování:

1. Zpracujte literární rešerši týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.
2. Představte zkoumanou společnost a zanalyzujte současný stav.
3. Na základě výsledků analýzy zformulujte návrhy na zlepšení.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] JANÁKOVÁ, Anna. **Abeceda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. 5. Rozšířené vydání.** Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-685-3.

[2] NEUGEBAUER, Tomáš. **Bezpečnost a ochrana zdraví v kostce. 1. vydání.** Praha: Wolters Kluwer, 2010. ISBN 978-80-7357-556-4.

[3] ŠENK, Zdeněk. **Bezpečnost a ochrana zdraví při práci prakticky a přehledně podle normy OHSAS.** Olomouc: ANAG, 2012. ISBN 978-80-7263-737-9.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Eva Hoke, Ph.D.

Ústav krizového řízení

Datum zadání bakalářské práce:

3. listopadu 2017

Termín odevzdání bakalářské práce:

15. května 2018

V Uherském Hradišti dne 10. listopadu 2017

L.S.

doc. RNDr. Jiří Dostál, CSc.
děkan

Ing. et Ing. Jiří Konečný, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti 8.5.2018

.....
podpis studenta

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací;

(1) Vysoká škola nevydělěčně zveřejňuje bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy. Vysoká škola disertační práce nezveřejňuje, byla-li již zveřejněna jiným způsobem.

(2) Bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

(4) Vysoká škola může odložit zveřejnění bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce nebo jejich částí, a to po dobu trvání překážky pro zveřejnění, nejdéle však na dobu 3 let. Informace o odložení zveřejnění musí být spolu s odůvodněním zveřejněna na stejném místě, kde jsou zveřejňovány bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce, již se týká odklad zveřejnění podle věty první, jeden výstisk práce k uchování ministerstvu.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užíje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 80 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělků jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihledne k vyšší výdělků dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Celková práce je rozdělena na dvě hlavní části.

Teoretická část se zabývá literární rešerší týkající se BOZP, školení, pracovních úrazů a dalších věcech důležitých pro tuto oblast.

Praktická část se již zabývá konkrétní analýzou BOZP ve vybraném podniku. Závěr shrnuje zjištěné informace, stanovuje návrhy na zlepšení či optimalizaci stávajícího stavu v podniku.

Klíčová slova: Bezpečnost práce, ochrana zdraví, úraz, školení

ABSTRACT

The bachelor thesis is focused on safety and health protection at work. This work is divided into two main parts.

The theoretical part deals with literary research on occupational health and safety, training in this area, accidents and other important issues for this area.

The practical part is already focused on the specific analysis of occupational health and safety in selected company. Conclusion sums up the findings, specify proposals to improve or optimize the current state of the company.

Keywords: Occupational safety, health protection, accident, training

Moje poděkování patří především mé vedoucí bakalářské práce, paní Ing. Evě Hoke Ph.D za její odborné vedení, ochotu a cenné rady, které vedli ke konečnému zpracování této práce. Na závěr bych chtěl poděkovat všem, kteří mi byli oporou či mi nějakým způsobem pomohli k dokončení této práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	11
I TEORETICKÁ ČÁST.....	12
1 BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI PRÁCI	13
1.1 KULTURA BEZPEČNOSTI	13
1.2 ZÁKLADNÍ TERMINOLOGIE	13
1.3 HISTORICKÝ VÝVOJ BOZP	14
1.4 BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI PRÁCI V PODNICÍCH	15
1.5 PŘÍČINY A ZDROJE VZNIKU PRACOVNÍCH ÚRAZŮ	15
2 ŠKOLENÍ V OBLASTI BOZP	18
2.1 ÚROVNĚ ŠKOLENÍ BOZP	18
2.2 PŘÍKLADY INTERVALŮ ŠKOLENÍ	19
2.3 MOŽNOSTI A FORMY ŠKOLENÍ BOZP	19
2.3.1 Online školení	20
2.3.2 Školení na pracovišti za přítomnosti lektora	20
2.3.3 Školení mimo pracoviště za přítomnosti lektora	21
3 PRÁVNÍ NORMY A MANAGEMENT RIZIK V OBLASTI BOZP	22
3.1 PRÁVA A POVINNOSTI ZAMĚSTNANCE	22
3.2 PRÁVA ZAMĚSTNANCE	22
3.3 POVINNOSTI ZAMĚSTNANCE	22
3.4 POVINNOSTI ZAMĚSTNAVATELE	23
3.5 SYSTÉM MANAGEMENTU BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI 18001	24
4 PRACOVNÍ ÚRAZY	26
4.1 POJEM PRACOVNÍ ÚRAZ	26
4.2 POJEM SMRTELNÝ ÚRAZ	26
4.3 POVINNOSTI ZAMĚSTNAVATELE PŘI PRACOVNÍM ÚRAZU	26
4.4 POVINNOSTI ZAMĚSTNAVATELE PŘI NEMOCI Z POVOLÁNÍ	27
4.5 POSTUP ZAMĚSTNANCE PŘI PRACOVNÍM ÚRAZU	28
4.6 SYSTÉM HLÁŠENÍ PRACOVNÍHO ÚRAZU	28
4.7 ODŠKODNĚNÍ PRACOVNÍCH ÚRAZŮ	29
4.8 NÁROKY NA NÁHRADU ŠKODY PŘI PRACOVNÍM ÚRAZU	30
4.9 NÁROKY NA NÁHRADU ŠKODY PŘI PRACOVNÍM ÚRAZU S NÁSLEDKEM SMRTI	30
4.10 SLEDOVÁNÍ VÝVOJE ÚRAZOVOSTI	31
5 OSOBNÍ OCHRANNÉ PRACOVNÍ PROSTŘEDKY	32

5.1	OSOBNÍ OCHRANNÉ PRACOVNÍ PROSTŘEDKY OBECNĚ	32
5.2	PŘÍKLADY POUŽÍVANÝCH OOPP	33
5.3	MYCÍ, ČISTÍCÍ A DEZINFEKČNÍ PROSTŘEDKY	36
II PRAKTICKÁ ČÁST		37
6	CÍL PRÁCE A POPIS VYBRANÉHO PODNIKU.....	38
6.1	POPIS VYBRANÉHO PODNIKU	38
6.2	HISTORIE PODNIKU	38
6.3	ENVIRONMENTÁLNÍ POLITIKA PODNIKU	39
6.4	CERTIFIKACE SPOLEČNOSTI	39
7	SMĚRNICE K ŘÍZENÍ A ORGANIZOVÁNÍ BOZP	40
7.1	INTERNÍ PŘEDPISY A DALŠÍ DOKUMENTACE SPOLEČNOSTI.....	40
7.2	ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ SMĚRNICE	41
7.2.1	Hlavní povinnosti v oblasti BOZP vedoucích zaměstnanců na všech stupních řízení společnosti	41
7.2.2	Hlavní povinnosti technika BOZP ve společnosti	42
7.2.3	Hlavní povinnosti koordinátora dopravy ve společnosti.....	42
7.2.4	Hlavní povinnosti zaměstnanců společnosti	42
7.2.5	Hlavní povinnosti OZO v prevenci rizik v součinnosti se zaměstnavatelem	42
7.3	KONTROLY V OBLASTI BOZP	43
8	ŠKOLENÍ ZAMĚSTNANCŮ	44
8.1	DRUHY ŠKOLENÍ ZAMĚSTNANCŮ	44
8.1.1	Vstupní školení, instruktáž a zácvik na pracovišti	44
8.1.2	Periodické školení a instruktáž na pracovišti	45
8.1.3	Mimořádné školení.....	45
8.1.4	Speciální a odborná školení	45
9	BEZPEČNOST STROJŮ A ZAŘÍZENÍ.....	46
9.1	INTERNÍ PŘEDPIS K PODMÍNKÁM PRO BEZPEČNÉ POUŽÍVÁNÍ STROJŮ A ZAŘÍZENÍ	46
9.2	PROVOZNÍ DOKUMENTACE	48
10	ÚRAZOVOST VE SPOLEČNOSTI.....	49
11	POŽÁRNÍ OCHRANA A DALŠÍ PRVKY OCHRANY.....	51
12	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	52
13	SWOT ANALÝZA	61
14	NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ.....	63
ZÁVĚR		65
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....		67
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....		70
SEZNAM GRAFŮ		71

SEZNAM OBRÁZKŮ	72
SEZNAM TABULEK.....	73
SEZNAM PŘÍLOH.....	74

ÚVOD

V dnešní době moderních technologií a pracovních postupů nesmíme oblast bezpečnosti a ochrany zdraví lidí při práci nijak podceňovat. Přesto, že jsou na trhu k dispozici různé ochranné pracovní prostředky a další věci pro prevenci úrazu, úrazy v pracovním prostředí se stále v menší či větší míře vyskytují. Bohužel stále ještě nemůžeme říct, že bychom měli naprosto bezpečné pracoviště či bezpečnou práci. Jediné co můžeme říci je to, že máme méně nebo více rizikové pracoviště či práci. Z tohoto důvodu je potřeba, aby každý zaměstnavatel dbal nejen na všechnu potřebnou dokumentaci k BOZP, ale i na kontrolách dodržování těchto směrnic, ať už vnitřních nebo daných zákonem. Samotný zaměstnanec pak musí v zájmu své vlastní bezpečnosti tyto pravidla dodržovat. Obecně můžeme říci, že nízká úroveň kvality bezpečnosti práce a nedostačující prevence vede k větší úrazovosti na pracovišti a jiným mimořádným událostem.

Tato práce s názvem Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve vybraném podniku je dělena do dvou částí, kdy v první, teoretické části jsou vysvětleny důležité pojmy v oblasti BOZP. Můžeme zde najít obecné informace o BOZP, o školeních, právních normách a dalších důležitých informacích důležitých pro toto odvětví.

Druhá část, praktická, řeší situaci bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v konkrétním podniku XY. Tato část rovněž zahrnuje informace o interních směrnicích podniku, průběžích školení a dalších faktorech, které vedou ke snížení úrazovosti na pracovišti. Za pomocí dotazníkového šetření a rozhovorů s bezpečnostním technikem společnosti, v závěru práce nalezneme SWOT analýzu, která zároveň slouží jako podklad pro navrhované opatření na optimalizaci BOZP v podniku.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI PRÁCI

Obecně můžeme říci, že v občanském prostředí nalezneme mnohem méně rizik než v prostředí pracovním nebo při výkonu pracovních činností. Pojem ochrana a bezpečnost zdraví při práci se týká všech pracovišť, včetně někdy opomíjených administrativních pracovišť. Neexistuje žádná bezpečná práce, ani bezpečné pracoviště. Vždy můžeme mít jen méně nebo více nebezpečné pracoviště, respektive práci. Z tohoto důvodu byly zavedeny pravidla a opatření, která mají za úkol chránit před negativními důsledky života v pracovním prostředí. Mezi tyto důsledky můžeme zařadit např. snížení pracovní pohody, ohrožení pracovním úrazem či nemocí z povolání apod. Soubor těchto pravidel a opatření nazýváme souhrnně bezpečnost a ochrana zdraví při práci, zkráceně BOZP. [1]

1.1 Kultura bezpečnosti

Do přímého vztahu s obecným povědomím, se stavem výchovy a vzdělávání ve společnosti můžeme řadit pojmy jako kultura bezpečnosti, vnímání rizik, nebezpečné jednání nebo pracovní úrazovost. Již od útlého dětství a následně po celý život nabýváme cenných zkušeností a rozvíjíme potřebné kompetence, znalosti a dovednosti, jak pro komerční, tak i pro zájmové pracovní aktivity. Všechny tyto zkušenosti vedou k uvědomování si rizik, které jsou spojené s prací, jejich vnímáním z hlediska nebezpečnosti pro zdraví a život člověka a k formování aktivního postoje každého člověka k ochraně zdraví nejen svého, ale i k ochraně zdraví druhých osob. Množství vyskytnutých úrazů je možno výrazně ovlivnit prevencí a realizací souboru účinných protiúrazových opatření. Jako proces celoživotního učení a prevenci proti úrazu můžeme považovat výchovu a vzdělávání v oblasti BOZP. [2]

1.2 Základní terminologie

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci je oblast společenské činnosti, která zahrnuje veškeré požadavky, opatření, prostředky a metody přispívající k tvorbě podmínek pracovního procesu a zároveň zajišťují práceschopnost a zdraví pracujících lidí. Cílem BOZP není jenom vytvoření podmínek pro bezpečnou práci, ale hlavně jejich dodržování během pracovního procesu. K dosažení tohoto cíle se využívá v souladu se současnými trendy v rozvoji vědy a techniky metod a poznatků, které souvisí s disciplínami v oblasti technických, humanitních a ekonomických věd. [3]

1.3 Historický vývoj BOZP

První náznaky o problematice spojené s bezpečností a ochranou zdraví při práci se objevily již v 18. století před naším letopočtem. První dochované zmínky můžeme nalézt už v době babylonské říše a poté v Egyptě.

Jeden z nejstarších dochovaných zákonů v historii lidstva je babylonský zákoník, který byl vydán v 18. století př. n. l. babylonským králem a panovníkem Chammurapi. V tomto zákoníku můžeme nalézt 282 článků. Tyto články upravovaly nejen náhrady za zranění, ale i tresty za úmyslné či neúmyslné poranění jiné osoby při práci. Kolem roku 1500 př. n. l. byl zaznamenán údajný případ, kdy egyptský panovník Ramses III. měl lékaře, který pečoval o pracovníky, tehdy spíše o otroky.

V roce 1300 n. l., v období středověku, vydal král Václav II. zákoník „Ius Regale Montanorum“ (Právo horního regálu). Tento zákoník obsahoval pravidla k zajištění bezpečné práce horníků (sčítání horníků před a po každé směně, odvodňování a větrání šachet) a délku pracovní směny (jedna směna = 6 hodin).

V novodobé historii (19. století n. l.) způsobila průmyslová revoluce první úpravy a normy bezpečnosti práce. Ve výrobních procesech se začaly masivně využívat stroje a nové technologie, které nahrazovaly ruční práci. Tyto nové metody vedly ke zvýšení úrazovosti na pracovištích. Tento negativní jev si začaly uvědomovat všechny vyspělé státy, včetně České země.

Konec druhé světové války s sebou přinesl velké změny a celkový pohled na bezpečnost práce. Po válce došlo k mimořádně rychlému rozvoji v oblasti průmyslu a technologií. Tím se začal vyvíjet vysoký tlak na výrobu a efektivitu práce. S tímto byla právě spojena i bezpečnost práce.

V roce 1981 byla na generální konferenci s názvem „Mezinárodní organizace práce“ přijata „Úmluva o bezpečnosti a zdraví pracovníků a o pracovním prostředí“. Z této úmluvy byla odvozena také politika BOZP v České Republice. Dále na ni navazuje „Národní akční program“, který obsahuje konkrétní, adresné a termínované úkoly, které se zřízenou Radou pro BOZP vytváří lepší podmínky ke zdokonalování úrovně v oblasti BOZP v ČR.

Jako poslední zásadní změnu v zajišťování BOZP došlo k 1. lednu 2001. Od této doby byl do českého právního řádu přejet systém Evropské unie o zajišťování BOZP. [4]

1.4 Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v podnicích

Každému zaměstnavateli je dána povinnost provádět opatření, jejichž úkolem a cílem je odstranit nebo alespoň minimalizovat ohrožení života a zdraví pracovníků a vytvořit tak pro své zaměstnance bezpečné pracovní podmínky. Tato povinnost je kontrolovatelná.

V České Republice je dozor nad bezpečností práce svěřen ministerstvu práce a sociálních věcí a jemu podřízenému orgánu, kterým je Český úřad bezpečnosti práce. Výkonnými složkami těchto orgánů jsou inspektoráty bezpečnosti práce. V oblasti dodržování hygieny práce provádí kontrolu hygienická služba. Orgány státního dozoru mají právo při provádění své činnosti na vstup do prostorů organizací a vyžádat si veškeré potřebné doklady a informace, nařizovat, aby případné zjištěné závady byly v přiměřených lhůtách odstraněny. Dále mají právo na zakázání užívání prostorů a technologií, které ohrožují životy nebo zdraví pracovníků, ukládání pokut apod. Právo na kontrolu v oblasti BOZP mají i odborové orgány, které mají možnost vyžadovat od zaměstnavatelů oznámení o tom, jaká opatření byla přijata a zavedena k odstranění zjištěných nedostatků nebo závad. [5]

1.5 Příčiny a zdroje vzniku pracovních úrazů

Ke vzniku nebezpečného faktoru vedou za určitých podmínek různé důvody. Může jimi být např. předmět nebo objekt, který má nějakou nebezpečnou vlastnost - výbušnost, jedovatost, toxicita atd. Díky těmto okolnostem dojde ke konání lidí, které je díky různým vlivům nebezpečné (slabý zrak, špatné rodinné vztahy, stres, špatná spolupráce). Nebezpečí vlivu spolu s nebezpečnými faktory, které se stanou na stejném místě a čase, mohou vést k rizikové situaci, která často přerůstají až do podoby úrazu na pracovišti.

Sebepoškozování, sebevražda nebo jiné vědomě spáchané úrazy se nepovažují za pracovní úraz. Pokud dojde k pracovnímu úrazu, zaměstnavatel nemůže sám určit, zda došlo k vědomému poškození zdraví, ale musí uznat rozhodnutí příslušného orgánu (vyšetřovatele, prokurátora). Jako další se za pracovní úraz nepovažují zranění, ke kterým došlo nezávisle (např. infarkt). V tomto případě se musí posudkem od lékaře dokázat souvislosti mezi prováděnou prací (činností) a poškozením zdraví. [6]

Příčiny vzniku pracovního úrazu dělíme do 14 kategorií, některé úrazy jsou způsobené vykonávanou prací a samotným člověkem a jeho jednáním.

Tabulka 1 – Příčiny úrazů [6]

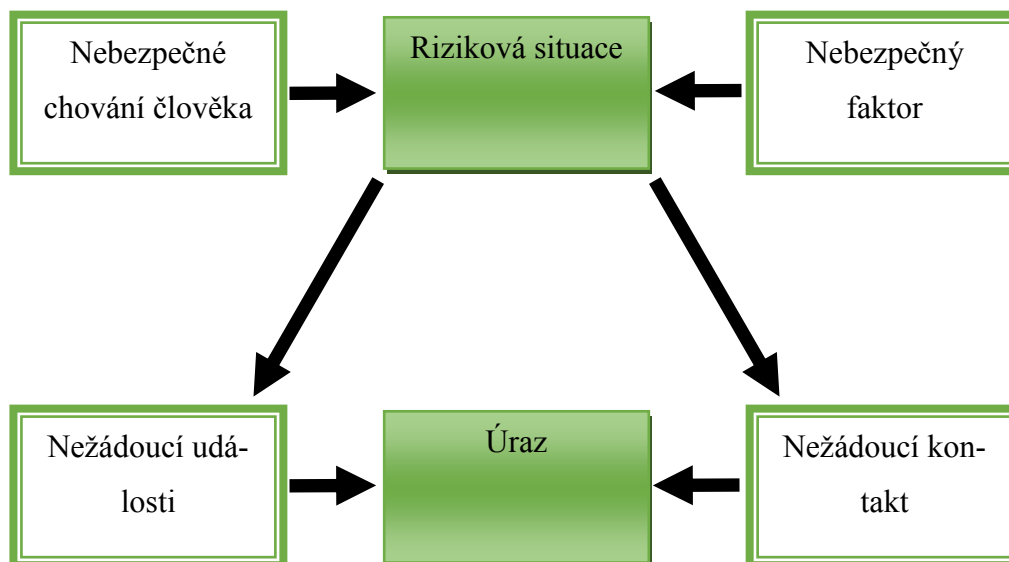
Příčiny úrazu	
1.	Chybný, anebo nepříznivý stav zdroje úrazu.
2.	Nedostatečné, anebo chybějící ochranné zařízení a zabezpečení.
3.	Nedostatečné a nevhodné OOPP.
4.	Špatný stav, anebo chybné uspořádání pracoviště.
5.	Špatné osvětlení a viditelnost, velký hluk, otřesy a škodlivé ovzduší na pracovišti.
6.	Nesprávná organizace práce.
7.	Neseznámení s podmínkami bezpečné práce a zároveň nedostatek kvalifikace.
8.	Používání nebezpečných postupů, anebo konání práce bez oprávnění, proti zákazům, pokynům a přetrvávání v ohroženém místě.
9.	Odstranění nebo nevyužívání předepsaných bezpečnostních zařízení a ochranných opatření.
10.	Špatné používání předepsaných a přidělených OOPP.
11.	Ohrožení jinými osobami (odvedení pozornosti od práce, žerty, hádky).
12.	Osobní nedostatky pro vykonávání pracovního výkonu (chybějící tělesné předpoklady, smyslové nedostatky, okamžité psychofyzilogické stavy).
13.	Ohrožení přírodními katastrofami a zvířaty.
14.	Nezjištěné příčiny

Prvních 7 příčin úrazů jsou nedostatky zapříčiněné ze strany zaměstnavatele. Jsou způsobené jak technickými, tak i organizačními chybami. Může se jednat o chyby ze zajišťování bezpečnosti práce.

Chyby 8 – 10 jsou takové, které mají za vinnu zaměstnanci. Především se jedná o zaměstnance, kteří nedodrželi předpisy o BOZP, i když s nimi byli seznámeni.

Skupina 11-14 jsou příčiny zaviněné jinými osobami, zvířaty, přírodními živly a také spolu s nezjištěnými příčinami.

Následující obrázek zobrazuje model vzniku úrazu.

Obrázek 1 – Model vzniku úrazu [6]

Jako hlavní příčinu vzniku pracovního úrazu můžeme označit lidský faktor neboli samotného člověka.

Původ takovýchto úrazů může být cokoliv od předmětů, přes látky, energie, člověka až po přírodní živly. Všechny tyto zdroje mohou způsobit poranění přímé nebo nepřímé. Z tohoto důvodu by zaměstnanci měli být vybaveni osobními ochrannými pracovními prostředky. [6]

2 ŠKOLENÍ V OBLASTI BOZP

Každý zaměstnavatel je povinen svým zaměstnancům zabezpečit školení o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP. Tyto předpisy doplňují jejich odborné požadavky a předpoklady pro jimi vykonávané práce a týkají se rizik, se kterými může zaměstnanec přijít do styku. Pokud zaměstnanec neuspěje při školení, nesmí zahájit práci, respektive vedoucí zaměstnanec mu ji nesmí přidělit, z důvodu, že pro ni nespĺňuje stanovené požadavky. [1]

Při nástupu do práce musí být každý nový zaměstnanec podrobně seznámen s právními a ostatními předpisy, které vedou k zajištění BOZP. Dále musí být seznámen s předvídatelnými riziky své práce a s opatřeními přijatými zaměstnavatelem na ochranu před vlivem těchto rizik. Ustanovení daných předpisů, včetně informací a instrukcí zaměstnavatele k zajištění BOZP je každý zaměstnanec povinen při výkonu své práce dodržovat. Znalost těchto předpisů a nezbytností k dodržování ochrany zdraví při práci je důležitou a trvalou součástí kvalifikačních předpokladů zaměstnance. [7]

2.1 Úrovně školení BOZP

Základní (vstupní) školení – do této úrovně školení zahrnujeme seznámení zaměstnance s organizací práce v podniku, vč. informací o úkonech a úkolech, které nový zaměstnanec musí provést před začátkem práce na pracovišti. Tento druh školení je určen i pro zaměstnance, kteří jsou přeřazení na odlišný druh práce, než jaký doposud vykonávali a pro který ještě školení neabsolvovali.

Opakované školení – tento druh školení se uskutečňuje v určitém časovém intervalu, který sestavuje zaměstnavatel podle míry rizika na pracovišti. Pro obyčejné zaměstnance se opakované školení organizuje nejčastěji každé dva roky, vedoucí zaměstnanci pak navštěvují školení jednou za tři roky.

Speciální školení – toto školení provádí zaměstnavatel dle potřeby nebo po výskytu určité situace, která si žádá zaškolení v problematice bezpečnostních předpisů.

2.2 Příklady intervalů školení

V následující tabulce můžeme vidět příklady vybraných profesí a jejich intervaly školení.

Tabulka 2 – Přehled vybraných profesí s intervaly školení [8]

Profese	Intervaly školení
Zaměstnanec – BOZP	2 roky*
Vedoucí zaměstnanec – BOZP	3 roky*
Zaměstnanec – PO	2 roky
Vedoucí zaměstnanec – PO	3 roky
Zaměstnanec – člen požární hlídky	1 rok
Zaměstnanec vyškolený na poskytování 1. pomoci	3 roky*
Řidič nákladního automobilu – sk. C	1 rok
Řidič profesionál	1 rok
Řidič motorových vozíků	1 rok
Obsluha stavebních strojů	2 roky
Obsluha tlakových nádob	3 roky
Jeřábník	1 rok
Obsluha pohyblivých pracovních plošin	1 rok
Svářeč (do 18ti let nesmí vykonávat)	2 roky
Práce ve výšce – průmyslové lezení	1 rok
Práce v noci	Dle druhu vykonávané práce

* Jedná se o doporučený interval.

2.3 Možnosti a formy školení BOZP

V oblasti BOZP existují tři formy školení:

- Online školení přes internet – e-learning.

- Školení na pracovišti – za přítomnosti lektora.
- Školení mimo pracoviště – za přítomnosti lektora. [9]

2.3.1 Online školení

Tento druh školení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je moderní a ověřená metoda školení, která je na rozdíl od ostatních forem finančně mnohem méně náročná. Spočívá ve způsobu školení zaměstnanců formou tzv. e-learningu. Tento vzdělávací proces se provádí s využitím informačních a komunikačních technologií pomocí internetu.

Mezi hlavní výhody této formy patří velmi vysoká efektivita, rychlost provádění školení a více než 50% šetření nákladů oproti jiným druhům školení. Další neméně důležitá je výhoda absence povinnosti přepravy zaměstnanců na místo školení a s tím spojený pronájem školícího centra.

Jako nevýhody můžeme uvést, že e-learning nelze využít na velmi specifické druhy práce. Při takovýchto činnostech je potřeba praktický výcvik (např. obsluha vysokozdvizného vozíku, odborné přípravy požárních hlídek apod.). [9]

2.3.2 Školení na pracovišti za přítomnosti lektora

Tento typ školení se uskutečňuje s lektorem přímo v podniku, na pracovišti. Ve většině případů probíhá školení tak, že se všichni zaměstnanci svolají do jedné, popřípadě školící místnosti a zde probíhají prezentace na daná témata. Ve větších podnicích se můžeme často setkat s rozdělováním školení na několik termínů z důvodu zajištění pracovního procesu výroby.

Jako výhody této formy můžeme uvést úsporu času na rozdíl od školení mimo pracoviště a úsporu nákladů na přepravu zaměstnanců. Tuto formu můžeme taktéž označit za vhodnější a lepší pro složitější a specifické druhy činností, které nelze provádět online.

Nevýhodou této metody je vyšší cena za přípravu školení a nárok lektora na odměnu. Dále sem patří časová náročnost a částečné nebo úplné zastavení pracovního procesu firmy. Navíc ne pokaždé se podaří zajistit účast všech zaměstnanců. [9]

2.3.3 Školení mimo pracoviště za přítomnosti lektora

Školení mimo pracoviště se provádí z velké části ve školicích centrech a konferenčních sálech. V posledních letech můžeme zaznamenat zvyšující se trend pronajímání prostorů v hotelích či wellness centrech. Tento způsob školení je však finančně velmi náročný. [9]

Za jednu z mála výhod můžeme označit spokojenost zaměstnanců, že se dostanou ven z práce v pracovní době, a že možná dostanou něco k snědku.

Z mého pohledu v této formě školení převažují nevýhody nad výhodami. Zejména to jsou vysoké náklady na přípravu školení, pronájem prostorů pro školení, časová náročnost a zastavení pracovního procesu firmy.

3 PRÁVNÍ NORMY A MANAGEMENT RIZIK V OBLASTI BOZP

Podle práva Evropského společenství je v ČR upravena záležitost bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v zákoníku práce (zejména části páté) a v zákoně č. 88/2016 Sb., který je novelou starého zákona 309/2006 Sb. Tento zákon upravuje další nezbytnosti BOZP v pracovněprávních vztazích a pojednává o zabezpečení BOZP nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy.

Déle přetrvávajícími předpisy jsou ty, které byly v minulosti vydány Českým úřadem bezpečnosti práce ve spolupráci s Českým báňským úřadem. [10]

3.1 Práva a povinnosti zaměstnance

Přestože se okruh problémů BOZP vztahuje zejména na zaměstnavatele, legislativa myslí i na samotné zaměstnance. Zákoník práce, především § 106, upravuje práva a povinnosti zaměstnanců. [11]

3.2 Práva zaměstnance

Každý zaměstnanec má nárok (právo) na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, na zprávu o možných rizicích výkonu jeho práce a na informace o opatřeních, která byla přijata na ochranu před jejich působením. Všechny tyto informace musí být pro zaměstnance zřetelné. Současně má zaměstnanec právo na odmítnutí výkonu práce, o níž má důvodné podezření, že bezprostředně a závažným způsobem ohrožuje jeho zdraví či život, popřípadě životy a zdraví dalších fyzických osob. Takovéto odmítnutí se nedá považovat za nesplnění pracovní povinnosti zaměstnance.

Obecně každý zaměstnanec má povinnost a právo se podílet na tvorbě bezpečného a zdraví neohrožujícího pracovního prostředí. Toto právo a povinnost se uskutečňuje pomocí stanovených a zaměstnavatelem přijatých opatření a zaměstnancovou účastí na řešení otázek týkající se BOZP. [12]

3.3 Povinnosti zaměstnance

Každý zaměstnanec má povinnost se starat podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví, ale i o bezpečnost a zdraví fyzických osob, které se přímo dotýkají jeho jednání. Neoddělitelnou a trvalou součástí kvalifikačních předpokladů personálu podniku

jsou znalosti základních povinností, které vyplývají z právních a ostatních předpisů a požadavku zaměstnavatele na zajištění BOZP. [12]

Zaměstnanec je povinen:

- Navštěvovat školení zaměřené na BOZP včetně podstoupení ověření svých znalostí.
- Podstoupit preventivní prohlídku, vyšetření či očkování, které je stanoveno zvláštními právními předpisy.
- Dodržet všechny právní a ostatní předpisy a pokyny, které vydal zaměstnavatel k dodržování a zajišťování BOZP a řídit se zásadami bezpečného provozu a chování na pracovišti.
- Neporušovat během práce dané pracovní postupy, využívat stanovené OOPP, dopravní prostředky, ochranná zařízení apod.
- Dále zaměstnanec nesmí konzumovat alkoholické nápoje a jiné omamné a návykové látky na pracovištích zaměstnavatele. Nevstupovat pod jejich vlivem na pracoviště a zároveň nesmí kouřit na pracovištích a v jiných prostorách, kde jsou účinkům kouření vystavení také nekuřáci.
- Oznámit svému nadřízenému pracovníkovi zjištěné nedostatky, popř. závady na pracovištích, které ohrožují nebo by mohly ohrozit bezpečnost či zdraví zaměstnanců při práci.
- Zaměstnanec má povinnost podílet se dle svých možností na odstraňování nedostatků, které byly zjištěny při kontrolách příslušných orgánů.
- Bez jakýchkoliv odkladů oznámit nadřízenému vedoucímu pracovníkovi jakýkoli úraz, ať už svůj či svého kolegy, jehož byl svědkem a následně spolupracovat při objasňování příčin vzniku úrazu.
- Na výzvu vedoucího zaměstnance, který má oprávnění, se podrobit kontrole, zda není pod vlivem alkoholu či jiné návykové látky. [13]

3.4 Povinnosti zaměstnavatele

Zaměstnavatelé jsou povinni zajišťovat takové pracovní podmínky, které povedou k bezpečnému a zdraví neohrožujícímu pracovnímu prostředí. Dále jsou povinni přijímat opatření k předcházení rizik na pracovišti. Zaměstnavatel je také podle zákoníku práce zavázán

k tomu, aby soustavně vyhledával nebezpečné faktory a procesy pracovního prostředí, zjišťoval jejich příčiny a zdroje a na základě těchto poznatků rizika vyhledávat a hodnotit.

Zaměstnavatel je rovněž povinen přijmout opatření ke zmírnění či úplnému odstranění rizika. Jako další má povinnost pravidelně kontrolovat úroveň BOZP, a to hlavně stav výrobních a pracovních prostředků, vybavení pracovišť, úroveň rizikových faktorů pracovních podmínek, dodržování metody a způsob zjištění a hodnocení rizikových faktorů podle nařízení vlády č. 361/2007 Sb.

Pokud není možnost rizika odstranit (zbytkové riziko), má zaměstnavatel povinnost vyhodnotit a přijmout postupy k omezení jejich působení tak, aby ohrožení bezpečnosti a zdraví personálu bylo maximálně minimalizováno. [14]

Mezi další neméně důležité povinnosti zaměstnavatele patří např.:

- Poskytovat osobní ochranné pracovní prostředky (též pracovní oděv nebo obuv), pokud v pracovním prostředí dochází k jejich znečištění, opotřebení či plní ochrannou funkci.
- Dodávané OOPP musí splňovat podmínky konkrétního pracoviště, musí být účinné a nesmí představovat další riziko. Neméně důležitá je i povinnost přítomnosti značky CE, která udává, že daný výrobek vyhovuje požadavkům příslušné evropské směrnice.
- Zaměstnavatel musí zajistit, aby zaměstnanci, kteří užívají ochranné prostředky, byli s jejich používáním plně seznámeni.
- Zaměstnavatel taktéž poskytne dezinfekční prostředky, aby zabránil proti vzniku a případnému šíření infekčních onemocnění. Za tyto prostředky můžeme považovat též ochranné masti s dezinfekčním účinkem.
- Personálu, který je vystaven styku s nebezpečnými látkami, které mohou např. způsobit podráždění pokožky nebo znečištění zaměstnance, poskytuje zaměstnavatel mycí a čistící prostředky, popřípadě regenerační krémy a masti.
- V neposlední řadě je zaměstnavatel povinen vést dokumentaci o všech pracovních úrazech (knihu úrazů, záznamy o úrazech). [15]

3.5 Systém managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci 18001

Systém, který je založený na prevenci rizik se nazývá „Bezpečnost a ochrana zdraví při práci“, anglicky „Occupational Health & Safety Advisory“ – OHSAS. Globálně řečeno jde

o tvorbu podmínek patřičnou organizací práce pro akceptaci opatření nejen dle platných právních předpisů, ale i v situacích, kdy potřebný předpis není k dispozici. [16]

Princip normy

Norma určí základní zásadu a to takovou, že vedení podniku si vytýčí své cíle a plány v problematice snižování pracovních úrazů a nehod. Tyto zásady jsou následně postupně pomocí nastavených procesů uskutečňovány a účinnost těchto procesů bývá měřena a monitorována z důvodu přijmutí dalších účinných opatření na změnu. Norma má na starosti principy řízení dokumentace, lidských zdrojů, infrastruktury, měření výkonnosti procesů, vede procesy komunikace s úřady a veřejností a taktéž interní audity za účelem zpětné vazby. [16]

Přínos normy pro organizaci

Tato norma přináší systematické omezování rizik a nebezpečí, které jakýmkoliv způsobem ohrožují zdraví či bezpečnost zaměstnanců podniku a snižuje výskyt nemocí z povolání. Pokud nastane pracovní úraz na pracovišti, norma snižuje náklady spojené s touto událostí. Dále OHSAS 18001 dokládá státním orgánům, subdodavatelům a odběratelům dodržování závazků plynoucích ze zákonných požadavků a předpisů týkajících se BOZP. [16]

Výhody normy

Jako hlavní výhodu považují to, že norma OHSAS 18001 je dobrým nástrojem k dosažení poklesu rizika vzniku neočekávaných událostí. Norma je univerzální, tzn., že se dá úspěšně použít do různých odvětví lidské činnosti. Její struktura je přínosná pro sloučení s jinými normami pro systémy řízení a to zejména normy ISO 9001 a ISO 14001. [16]

Nevýhody normy

Za nevýhodu můžeme označit, nedoceňování držitele certifikátu ze strany kontrolních úřadů, i když zákonitě podniky se zavedeným systémem řízení BOZP představuje daleko menší riziko pro personál firmy. [16]

4 PRACOVNÍ ÚRAZY

Následující kapitola se zabývá pracovními úrazy, které jsou vždy nepříjemnou událostí jak pro samotného zaměstnance, tak i pro zaměstnavatele.

4.1 Pojem pracovní úraz

Za pracovní úraz se ve smyslu zákoníku práce označuje poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, ke kterému dojde nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým nebo násilným působením vnějších vlivů při uskutečňování pracovní činnosti, plnění pracovních úkolů či v přímé souvislosti s ním. Za pracovní úraz se nepovažuje úraz, který se zaměstnanci stane během cesty do práce či zpět. [14]

Za plnění pracovních úkolů se považuje následující:

- Výkon pracovních povinností (práce, která odpovídá smluvenému druhu práce a konkrétnímu zařazení zaměstnance).
- Jiná činnost prováděná na základě příkazu zaměstnavatele.

Za úkony v přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů se považují úkony:

- Potřebné k výkonu práce.
- Obvykle prováděné během práce nebo přestávky na jídlo a oddech strávený v objektu zaměstnavatele.
- Nutné před začátkem a po skončení práce.

Při posuzování, zda jde či nejde o pracovní úraz, je vždycky důležité určit, při jaké konkrétní aktivitě došlo k úrazu. [17]

4.2 Pojem smrtelný úraz

Pojmem smrtelný úraz označujeme při pracovněprávních účelech takové poškození zdraví, které vyústilo ke smrti po úrazu nebo pokud zaměstnanec na následky úrazu nejpozději do jednoho roku zemřel. [14]

4.3 Povinnosti zaměstnavatele při pracovním úrazu

Za hlavní úkol při objasňování příčin a okolností pracovního úrazu, dovoluje-li mu to jeho zdravotní stav, se označuje přímá komunikace s postiženým zaměstnancem. Pro objektiv-

nější a efektivnější řešení pracovního úrazu mají povinnost se zúčastnit vyšetřování také zaměstnanci, případně jiní svědci, kteří byli v době události přítomni. Samotné vyšetřování se provádí vždy za účasti odborové organizace nebo za účasti zástupce pro oblast BOZP.

Dokud nedojde k úplnému objasnění příčin vzniku úrazu, nesmí zaměstnavatel bez závažných důvodů měnit stav pracoviště, kde k události došlo.

O všech vzniklých úrazech (včetně o těch, které se nakonec neoznačili za pracovní) je zaměstnavatel povinen ze zákona vést evidenci v knize úrazů. Pokud nastane situace, že zaměstnanec si přivodí úraz, díky kterému dojde k pracovní neschopnosti delší jak 3 kalendářní dny (nebo k smrtelnému úrazu), je zaměstnavatel povinen zhotovit záznam o pracovním úrazu.

Tento záznam musí být vyhotoven ve dvou kopiích, kdy jedna patří do rukou zaměstnance a druhá zaměstnavateli. Pokud dojde k úmrtí pracovníka, je zaměstnavatel povinen předat záznam oprávněné osobě (nejčastěji rodinnému příslušníkovi).

Jakmile jsou zjištěny všechny příčiny události, zpracovává se protokol (záznam) o pracovním úrazu. Následně musí zaměstnavatel celou událost nahlásit příslušným orgánům a institucím, a musí tak učinit nejpozději do 5ti kalendářních dnů následujícího měsíce. Protokol o pracovním úrazu se musí zaslat na Oblastní inspektorát práce (OIP), případně i na pojišťovnu a na správu sociálního zabezpečení. Pokud existuje podezření na spáchání trestního činu, bývá pracovní úraz ohlášen i na Policii ČR. Oblastnímu inspektorátu práce se musí tato skutečnost nahlásit neprodleně, pokud se jedná o vážnější úraz, tzn. hospitalizace zraněného zaměstnance po dobu více jak 5 dní (příp. smrtelný úraz). [18]

4.4 Povinnosti zaměstnavatele při nemoci z povolání

Zaměstnavatel je povinen v souvislosti s nemocí z povolání:

- Přesunout zaměstnance na jiný druh práce, pokud podle lékařského posudku či rozhodnutí příslušného správního úřadu, který lékařský posudek přezkoumává, dochází při výkonu dosavadní práce k nemoci z povolání nebo k ohrožení touto nemocí.
- Vést záznamy o všech zaměstnancích, u kterých byla uznána nemoc z povolání vzniklá na jeho pracovišti, a zavést opatření, díky kterým se odstraní nebo minimalizují rizikové faktory, které mají za následek nemoc z povolání nebo vyvolávají její ohrožení. [14]

Zaměstnanci mají právo nahlížet do záznamů, které jsou o něm vedeny v kontextu se zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, tedy i o jeho nemoci z povolání. Rovněž odborové organizace a zástupci pro oblast BOZP mají zpřístupněny doklady o evidenci uznaných nemocí z povolání.

Pokud zaměstnavatel odpovídá za újmu způsobenou nemocí z povolání, má povinnost ji nahradit. [14]

4.5 Postup zaměstnance při pracovním úrazu

V případě, že se někomu z personálu podniku stane pracovní úraz a je-li schopen, musí jej neprodleně a bezodkladně nahlásit svému nadřízenému. Toto pravidlo platí při jakémkoliv zranění, i při takovém, které zaměstnanec nemusí považovat za důležité.

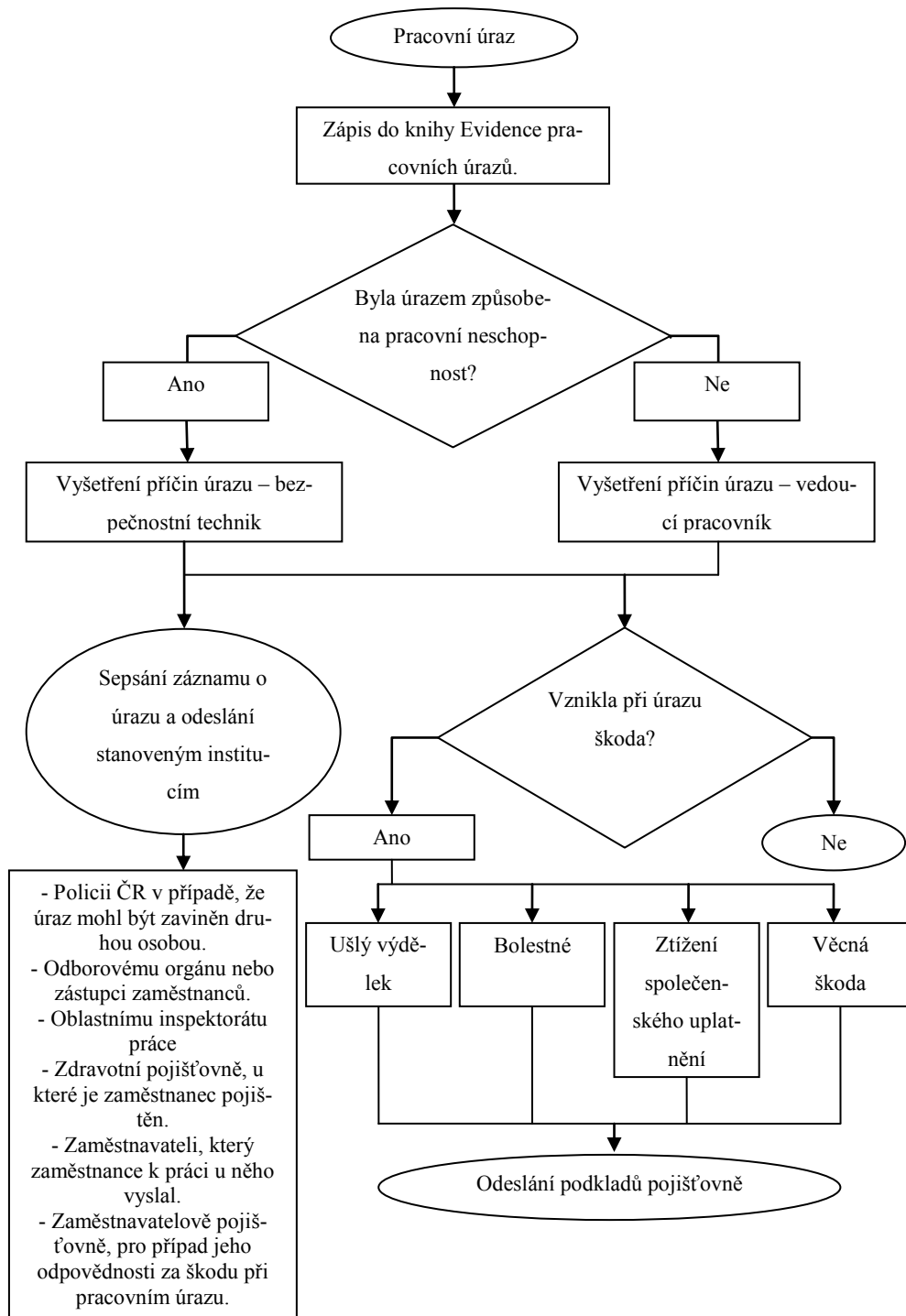
Jestliže je postižený schopen, může být neprodleně podroben testu na alkohol a drogy. Pokud není v aktuální kondici schopen testu, provedou jej následně lékaři v nemocnici.

V situaci, kdy dojde ke zranění kolegy zaměstnance, je očité svědek-zaměstnanec zavázán k tomu, aby tuto událost okamžitě nahlásil, ale také aby spolupracoval při zjišťování příčin úrazu.

Jiné povinnosti zaměstnanec nemá. Všechny ostatní věci spojené s pracovním úrazem za něj řeší zaměstnavatel. Důležitou úlohou zaměstnance je hlavně spolupracovat a pravdivě uvádět informace a poznatky o celé příhodě. Ty budou následně uvedeny do protokolu a do knihy pracovních úrazů. [18]

4.6 Systém hlášení pracovního úrazu

Následující diagram zobrazuje obecný systém hlášení pracovního úrazu.

Obrázek 2 - Systém hlášení pracovních úrazů [19]

4.7 Odškodnění pracovních úrazů

Odškodňování pracovních úrazů má na starosti zákon číslo 262/2006 Sb. – Zákoník práce. Podle tohoto zákona má zaměstnavatel povinnost:

- Určit výši odškodnění poškozenému zaměstnanci, popřípadě doporučit snížení této náhrady, zjistí-li se porušení předpisů k zajištění BOZP.
- Prodiskutovat možnosti a výši odškodnění bez zbytečného odkladu s odborovou organizací a s poškozeným zaměstnancem. [20]

4.8 Nároky na náhradu škody při pracovním úrazu

Podle zákoníku práce je zaměstnavatel povinen poskytnout náhradu škody v rozsahu, ve kterém odpovídá poškozenému za újmu:

- Ztráta výdělku po dobu pracovní neschopnosti.
- Ztráta na výdělku po ukončení pracovní neschopnosti.
- Bolesti a horší společenské uplatnění.
- Cíleně vynaložené léčebné výlohy.
- Věcná škoda.

Své právo na náhradu újmy by měl zaměstnanec uplatnit co nejdříve po vzniku pracovního úrazu a to nejlépe v písemné formě. Správně by však zaměstnavatel neměl otálet, až bude proti němu odpovědnost uplatněna, ale měl by možnosti, způsob a výši náhrady újmy se zraněným zaměstnancem projednat bez zbytečného odkladu po vzniku úrazu. [21]

4.9 Nároky na náhradu škody při pracovním úrazu s následkem smrti

Když dojde k nejhoršímu a zaměstnanec kvůli pracovnímu úrazu zemře, má zaměstnavatel povinnost ze zákona v rozsahu své odpovědnosti dát pozůstalým po zemřelém tyto náhrady škody:

- Náhradu cíleně vynaložených peněžních prostředků, které byly spojeny s léčením zemřelého zaměstnance.
- Náhradu přiměřených výdajů souvisejících s pohřbem.
- Náhradu výdajů na výživu pozůstalých.
- Jednorázové kompenzaci pozůstalých.
- Náhradu věcné újmy.

Odškodnění pro pozůstalé není přímo závislé na skutečnosti, jestli byla postiženým zaměstnancem prosazena ještě před jeho úmrtím. [21]

Je důležité podotknout, že pokud na pracovišti nastane pracovní úraz jakéhokoliv typu, je nutné, aby zaměstnavatel přijal určitá opatření, která zmírní riziko výskytu dalšího pracovního úrazu.

4.10 Sledování vývoje úrazovosti

K sledování vývoje úrazovosti v podnicích slouží několik statistických ukazatelů, jež jsou vodítkem pro zjištění, zda stanovená opatření na zlepšení situace v oblasti BOZP byla účinná. Úrazovost se z pravidla porovnává za jednotlivé kalendářní roky a to ve zprávách o vývoji pracovních poranění. Tato zpráva se poskytuje nejen vedení firmy, ale též odborům a zástupcům pro oblast BOZP. Ve většině případů jsou sledovány počty smrtelných i tzv. závažných pracovních úrazů, tj. úrazů, které vyžadovaly delší pobyt v nemocnici jak 5 dnů. [22]

Tyto zprávy nemají předepsaný obsah. Většinou ale obsahují následující informace:

- Počet pracovních úrazů na sto zaměstnanců.
- Celkový počet dnů absence způsobený pracovním úrazem.
- Průměrné procento pracovní neschopnosti.
- Průměrná doba, kterou trvala pracovní neschopnost.
- Počet pracovních úrazů, za které musely být vyplaceny náhrady škod.
- Výše vyplacených odškodnění. [22]

5 OSOBNÍ OCHRANNÉ PRACOVNÍ PROSTŘEDKY

Každý zaměstnavatel by si měl klást za cíl, aby jeho pracoviště byla bezpečná, tzn., nedocházelo ke zranění, popř. úmrtí. Z tohoto důvodu by se měl co nejvíce snažit minimalizovat rizika v průběhu pracovní doby. Výstup tohoto snažení by měl být zřetelný na situaci v oblasti BOZP, která povede k pozitivnímu vývoji firmy, jak po stránce ekonomické, tak i po vyšší ziskovosti.

Pokud není možné rizika úplně eliminovat nebo dostatečným způsobem zmírnit technickými prostředky nebo opatřeními v oblasti organizace práce, má zaměstnavatel povinnost poskytovat svým zaměstnancům bezplatně osobní ochranné pracovní prostředky. Ty se poskytují na základě vlastního seznamu, který je zpracováván podle vyhodnocení rizik a konkrétních pracovních podmínek. [14]

5.1 Osobní ochranné pracovní prostředky obecně

Osobní ochranné pracovní prostředky (zkráceně OOPP) pomůcky, které mají za úkol zaměstnance chránit před riziky, které mohou ohrožovat jejich zdraví a bezpečnost. OOPP jsou prostředky, které jsou určeny pro osobní používání zaměstnancem. [23]

Mezi osobní ochranné prostředky nepatří:

- Obyčejné pracovní oděvy a obuv, které nejsou specializované na ochranu zdraví zaměstnanců před riziky a které nepodléhají při práci nadprůměrnému opotřebením nebo znečištění.
- Výstroj a vybavení záchranných sborů a služeb vykonávajících činnost podle zvláštních právních předpisů (např. báňská záchranná služba).
- Speciální ochranné prostředky používané v armádě nebo pořádkových a bezpečnostních silách.
- Výstroj a vybavení používané při provozu na pozemních komunikacích.
- Sportovní výstroj a vybavení.
- Pchranné prostředky určené pro sebeobranu.
- Prostředky pro zjišťování a signalizování rizik a škodlivin na pracovišti. [14]

OOPP musí splňovat následující podmínky:

- Musejí být účinné vůči vyskytujícím se rizikům, přičemž jejich využívání nesmí představovat riziko navíc.

- Odpovídat existujícím podmínkám v pracovním prostředí.
- Respektovat ergonomické požadavky a zdravotní požadavky na zaměstnance.
- Být přizpůsobeny fyzickým předpokladům uživatele. [23]

Pokud dojde k situaci, kdy je zaměstnanec vystaven více než jednomu riziku, musí používat současně více ochranných prostředků a tyto prostředky musejí být navzájem slučitelné.

Míra vybavení personálu ochrannými pomůckami musí vždy odpovídat povaze prováděné činnosti a pracovním podmínkám. Předpoklady pro využívání OOPP musí být dány zaměstnavatelem podle závažnosti rizika. [23]

5.2 Příklady používaných OOPP

Na základě vyhodnocení rizik přiřadí zaměstnavatel každé pracovní pozici konkrétní druh osobního ochranného prostředku.

Pro ochranu hlavy se používají:

- Ochranné pokrývky hlavy (barety, čepice, nepromokavé klobouky apod., vyrobené z textilie, impregnované textilie aj.).
- Ochranné přilby (používané např. v dolech, ve stavebnictví, zemědělství a průmyslu).
- Ochranu proti skalpování (čepice, barety, síťky na vlasy – se štítkem nebo bez štítku).

Pro ochranu sluchu se používají např.:

- Akustické přilby (tzv. protihlukové přilby).
- Mušlové chrániče sluchu.
- Zátkové chrániče sluchu a podobné prostředky.

Pro ochranu dýchacích orgánů:

- Izolační dýchací přístroje s přívodem vzduchu.
- Masky a polomasky s filtry proti částicím prachu, parám, plynům a proti radioaktivnímu prachu.
- Prostředky na ochranu dýchacích orgánů včetně snímatelné svářečské kukly.
- Potápěčské dýchací přístroje a vybavení.

Pro ochranu očí a obličeje:

- Ochranné obličejové štíty.
- Ochranné brýle proti záření rentgenovému, laserovému, ultrafialovému, infračervenému, viditelnému (proti oslnění).
- Ochranné brýle.
- Svářečské kukly a štíty.

Pro ochranu rukou a paží:

- Rukavice na ochranu proti mechanickému poškození (proti bodnutí, proříznutí, proti nadměrným vibracím apod.), chemickými látkami, elektřinou, žářem a nízkými teplotami.
- Palcové rukavice.
- Ochranné prsty.
- Ochranné rukávy.

Pro ochranu nohou:

- Obuv polobotkou, kotníčková, polo-holeňová, holeňová a vysoká, zejména do vlhkého prostředí.
- Obuv s ochranou a bezpečnostní tužinkou.
- Obuv, kterou lze rychle vyzout.
- Chrániče kolen.
- Obuv s podešví odolnou proti žáru.

Pro ochranu trupu a břicha:

- Ochranné vesty, kabáty a zástěry pro ochranu před strojním zařízením a před ručním nářadím.
- Ochranné vesty, kabáty a zástěry pro ochranu před chemickými a biologickými látkami.
- Vyhřívané vesty.

Ochranné oděvy:

- Ochranné pracovní oděvy (dvojdílné, kombinézy).
- Oděvy poskytující ochranu před strojním zařízením a ručním nářadím.
- Oděvy odolné proti žáru a ohni.

Prostředky pro prevenci pádu:

- Úplná výstroj pro prevenci pádů včetně všech doplňků.
- Brzdná zařízení pohlcující kinetickou energii vč. všech nezbytných doplňků. [24]

Obrázek 3 - Příklady OOPP [24]

V následující tabulce můžeme vidět příklady druhů prací z hlediska znečištění.

Tabulka 3 – Druhy prací z hlediska znečištění [24]

Druhy prací	Příklady profesí a profesních činností
Práce velmi nečistá	asfaltéři, lakýrníci, vulkanizéři, deratizéři, galvanizéři, hlubinná těžba, obsluha kotelen na pevná paliva, obsluha a údržba zemních strojů, obsluha a údržba strojních zařízení, hutníci
Práce nečistá	seřizovači, vazači, řidiči nákladních vozidel, traktorů a zemědělských strojů, zedníci, montéři, stavební dělníci, obsluha stavebních strojů, lesní a zemědělství dělníci, kováři, provozní chemici, dělníci v potravinářské výrobě, řezníci, uzenáři, svářeči, chovatelé zvířat, obsluha kovoobráběcích strojů, práce ve zdravotnictví způsobující podráždění pokožky
Práce méně čistá	mistři, pracovníci technické kontroly, jeřábníci, skladoví dělníci, řidiči osobních vozidel, servisní technici, obuvníci, tesaři, obrábění dřeva, montáž elektrotechnických výrobků, zásobování, úklid
Práce čistá	administrativa, obsluha plynových kotelen, dozor, měření, obchod, služby, školství, věda, výzkum

5.3 Mycí, čistící a dezinfekční prostředky

Zákoník práce ukládá povinnost zaměstnavateli opatřit zaměstnance mycími, čistícími a dezinfekčními prostředky. Tyto prostředky se poskytují na základě rozsahu znečištění kůže či oděvu.

Aby nedošlo ke vzniku a šíření infekčních onemocnění, poskytují zaměstnavatelé svému personálu dezinfekční prostředky. Takovým dezinfekčním prostředkem můžeme nazývat i ochranné masti, které mají dezinfekční účinek.

Zaměstnanci, kteří manipulují nebo přicházejí do styku s nebezpečnými látkami, dostávají od zaměstnavatele mycí a čistící prostředky podle druhu látky, se kterou nakládají. [25]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 CÍL PRÁCE A POPIS VYBRANÉHO PODNIKU

Cílem této práce je představit podnik a analyzovat stávající stav BOZP a na základě zjištěných výsledků navrhnout opatření (doporučení) k optimalizaci nebo zefektivnění stávajícího stavu. K dosažení těchto výsledků jsem zvolil dotazníkové šetření mezi zaměstnanci a rozhovor s bezpečnostním technikem společnosti. Dále mi bylo umožněno nahlédnout do interních směrnic a dokumentů, které souvisí s BOZP.

6.1 Popis vybraného podniku

Podnik XY je společnost, která se zabývá vývojem, výrobou a dodávkami technických výlisků z plastu vyráběné pomocí vstřikování. Sortiment této společnosti obsahuje bezpečnostní díly (např. kryty airbagů), součásti přístrojových desek, prvky interiérů, sestavy osvětlení a ostatní technické díly.

Společnost splňuje podmínky vysokého mezinárodního standardu na technologické vybavení, pracovní prostředí a zázemí pracovníků. Díky tomu se společnost se svými 285 zaměstnanci řadí k nejvýznamnějším zaměstnavatelům v regionu. Roční tržby dosahují částky přes 500 mil. Kč. V současnosti má podnik k dispozici 2 závody s celkovou plochou dosahující téměř 30 000 m². [26]

6.2 Historie podniku

V roce 1992 byl založen předchůdce společnost, firma XZ, v.o.s. Činnost této společnosti byla zaměřena na výrobu plastových obuvnických komponentů. V roce 1993 změnila společnost právní formu a byla do obchodního rejstříku zapsána jako společnost s ručením omezeným. V tomto roce také rozšířila svůj sortiment o výrobu technických výlisků.

V roce 1999 došlo k úplnému oddělení obuvnické části výroby od produkce technických výlisků. O čtyři roky později došlo k otevření a zahájení provozu nové haly pro povrchové úpravy a montáže. Došlo i k rozšíření technologií ve výrobě a nabídce produkce firmy na trhu. V roce 2006 byla změněna právní forma na akciovou společnost a proběhla změna majitele. O dva roky později se stala majitelem španělská firma XX a společnost se stala součástí plastikářské divize, která působí na čtyřech kontinentech světa. Své výrobní závody má kromě České Republiky také ve Španělsku, Polsku, Maroku, Brazílii a Mexiku. Od roku 2011 společnost vystupuje pod současným jménem XY. [26]

6.3 Environmentální politika podniku

Společnost XY se zaměřuje na to, aby jejich existence a činnosti byly založeny na poskytování produktů a služeb, které:

- Vyhovují definovaným požadavkům a aplikačním potřebám.
- Splňují dohodnuté normy a specifikace.
- Vyhovují konkurenceschopnosti a udržitelné cenové strategii.
- Jsou bezpečné a ohleduplné k životnímu prostředí.

Ve společnosti jsou stanoveny následující tři významné environmentální aspekty:

- Omezení výskytu aspektu vzniku emisí na lakovně.
- Omezení výskytu aspektu vzniku emisí a výparů při fluorizaci.
- Omezení výskytu aspektu vzniku odpadních vod a vodník kalů.

V rámci systému environmentálního managementu jsou ve společnosti XY identifikovány dopady svých činností na životní prostředí (tzv. environmentální aspekty dle ISO 14001) formou Registru environmentálních aspektů. Všechny zmiňované aspekty jsou pravidelně hodnoceny z hlediska jejich závažnosti, a ty nejvýznamnější jsou řešeny prioritně formou cílů systému environmentálního managementu na příslušný rok. [26]

6.4 Certifikace společnosti

Jak už bylo zmíněno v předchozí podkapitole, společnost uplatňuje environmentální politiku v souladu s normou ISO 14001 již od roku 2009. Dále dodržuje vysoké kvalitativní standardy. Všechny produkční procesy této společnosti jsou certifikovány dle ISO/TS 16949. Tato norma zahrnuje specifické požadavky pro společnosti, které vyrábí pro automobilový průmysl. Přijetím této normy se společnost zavazuje dodržovat systém managementu kvality. [26]

7 SMĚRNICE K ŘÍZENÍ A ORGANIZOVÁNÍ BOZP

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci je součástí plnění pracovních úkolů jak ze strany zaměstnavatele, tak i ze strany vedoucích zaměstnanců a zaměstnanců. Základní směrnice podniku XY si klade za cíl vymezení povinností v oblasti BOZP pro jednotlivé skupiny zaměstnanců společnosti.

Práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatele v oblasti BOZP určuje znění Zákoníku práce a další předpisy v něm uvedené. Další práva a povinnosti jsou zpracovány v interních směrnících společnosti XY k zajištění BOZP. Tyto předpisy jsou závazné pro všechny zaměstnance společnosti.

7.1 Interní předpisy a další dokumentace společnosti

Na základě analýzy BOZP v daném podniku jsou níže uvedeny předpisy týkající se zkoumající oblasti.

- Organizační řád.
- Skartační a archivační řád.
- Kolaudační rozhodnutí.
- Revizní zprávy k vybraným zařízením (EZ a některé další zařízení, u kterých je to upraveno zvláštním předpisem, případně provozní, technickou dokumentací od výrobce).
- Vyhodnocení možných rizik.
- Interní předpis k bezpečnému zajištění dopravy (dopravní řád).
- MPBP o zacházení s elektrickým zařízením osobami bez elektrotechnické kvalifikace.
- Místní provozní bezpečnostní předpisy (sklady, stroje a zařízení apod.).
- Provozní karty strojů a zařízení (knihy, deníky apod.).
- Záznamy o platných školeních.
- Směrnice k poskytování OOPP a mycích, čisticích a desinfekčních prostředků.
- Záznamy o poskytování OOPP.
- Záznamy o zdravotní způsobilosti zaměstnanců k dané pracovní činnosti.
- Záznamy o provedených kontrolách (prověrky, kontroly pracoviště – deník kontrol BOZP, kontrola na požití alkoholu apod.).

- Záznamy o úrazech.
- Záznamy o kontrolách provedených OIP, KHS atd.
- Stížnosti, podněty, opatření.
- Smlouvy (zařízení poskytující pracovně-lékařskou službu – smluvní lékař, odborně způsobilé osoby – v prevenci rizik apod. [27])

7.2 Základní ustanovení směrnice

Tato interní směrnice se vztahuje na všechny osoby, které se s vědomím pověřených zaměstnanců zdržují v prostorách společnosti. Tyto osoby (návštěvníci), které navštíví pracoviště společnosti, musí být doprovázeni pověřenou osobou.

Za plnění úkolů v péči o bezpečnost a ochranu zdraví při práci odpovídají vedoucí zaměstnanci zaměstnavatele na všech stupních řízení v rozsahu svých funkcí. Tyto úkoly jsou neoddělitelnou součástí jejich pracovních povinností.

7.2.1 Hlavní povinnosti v oblasti BOZP vedoucích zaměstnanců na všech stupních řízení společnosti

Tito zaměstnanci mají zejména následující povinnosti:

- Podílet se s bezpečnostním technikem na vyhledávání a vyhodnocování pracovních rizik a na stanovení opatření k jejich eliminaci.
- Plnit úkoly zaměstnavatele v péči o BOZP z hlediska ustanovení Zákoníkem práce, navazujících předpisů a vyhodnocení rizik.
- Ve spolupráci s bezpečnostním technikem kontrolovat úroveň BOZP na pracovištích a při zjištěných závadách provádět jejich odstranění.
- Dbát na to, aby nákup nových strojů a zařízení proběhl v souladu s platnými právními předpisy a aby k nim byla dodána úplná provozní a technická dokumentace.
- Ve spolupráci s bezpečnostním technikem sledovat termíny údržby, kontrol a revizí dle dokumentace od výrobce stroje či zařízení.
- Spolupracovat při provádění různých druhů školení.
- Dbát na dodržování práce přesčas, bezpečnostních přestávek a vést v této oblasti stanovenou evidenci.
- Tato směrnice je obsáhlejší a proto jsem vybral nejdůležitější věci z mého pohledu, které korespondují s cílem práce. [27]

7.2.2 Hlavní povinnosti technika BOZP ve společnosti

Technik BOZP spolupracuje s personálním oddělením a odborně způsobilou osobou (OZO) při organizaci školení a vzdělávání v oblasti BOZP a s vedením společnosti a OZO spolupracuje při seznamování zaměstnanců s nově vydanými směrnici, interními předpisy apod. Spolupracuje také s OZO při provádění pravidelných kontrol BOZP na pracovištích. Dále ve spolupráci s pověřenou osobou kontroluje a provádí revize vyhrazených technických zařízení, kontroly strojů, přístrojů a zařízení a taktéž spolupracuje při správě a zajištění bezpečnosti objektů. [27]

7.2.3 Hlavní povinnosti koordinátora dopravy ve společnosti

Koordinátor dopravy má na starosti řízení a organizování bezpečného provozu v oblasti dopravy. Spolupracuje s vedením společnosti a bezpečnostním technikem při seznamování zaměstnanců s nově vydanými pokyny k dopravě a jejich zavádění do praxe. Dále realizuje příslušné kontroly a technické prohlídky automobilů, které jsou ve vlastnictví společnost, apod. [27]

7.2.4 Hlavní povinnosti zaměstnanců společnosti

Všichni zaměstnanci mají povinnost dbát o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví a o bezpečnost a zdraví osob, kterých se bezprostředně dotýká jejich jednání. Dále se musí účastnit školení a podstoupit všechny potřebné lékařské úkony, které jsou nutné pro výkon dané pracovní činnosti. Mezi hlavní povinnosti se řadí i dodržování právních a vlastních předpisů a pokynů k BOZP vydaných zaměstnavatelem, dodržování stanovených pracovních pokynů a používání všech předepsaných OOPP. Také oznamování zjištěných nedostatků, které mohou ohrožovat bezpečnost či zdraví při práci, svému nadřízenému. [27]

7.2.5 Hlavní povinnosti OZO v prevenci rizik v součinnosti se zaměstnavatelem

Odborně způsobilá osoba má za úkol zpracovávat základní dokumentaci BOZP v souladu s platnými právními předpisy, včetně následné aktualizace a vyšetřovat pracovní úrazy a sepisovat o nich záznam (týká se pracovní neschopnosti delší než 3 dny). Dále se OZO vyjadřuje k problémům, které se vztahují k bezpečnosti a hygieně práce a podílí se na vyhledávání a vyhodnocování pracovních rizik a na stanovení opatření k jejich eliminaci. [27]

7.3 Kontroly v oblasti BOZP

Důležitou činností a povinností OZO v součinnosti se zaměstnavatelem je také kontrola dodržování předpisů BOZP a bezpečného chování na pracovištích a v prostorách společnosti. Tyto pravidelné kontroly se ve společnosti provádějí v termínu minimálně 1x za 3 měsíce. Dále se 1x za půl roku provádí kontrola dokumentace, případně se provede její aktualizace ihned po změně právních předpisů, technických norem, či změně organizačních a provozních podmínek. Minimálně 1x ročně se provádí prověrka BOZP ve spolupráci s vedoucími pracovišť, koordinátorem BOZP a zástupcem zaměstnanců.

O všech provedených kontrolách musí být proveden záznam v deníku kontrol BOZP, kde bude rovněž uvedeno opatření k odstranění závad s vymezením odpovědnosti a termíny odstranění. O zjištěných závadách a nedostatecích při pravidelných kontrolách bude informován koordinátor BOZP a vedoucí daného pracoviště. O roční prověrce BOZP bude vyhotovena samostatná zpráva, která je následně předložena statutárnímu zástupci společnosti. [27]

8 ŠKOLENÍ ZAMĚSTNANCŮ

Každý nově přijatý zaměstnanec do firmy je před nástupem na výkon své práce pečlivě proškolen v oblasti bezpečnosti práce na dané pozici a o požární ochraně. Toto vstupní školení provádí technik BOZP, který má ve firmě stálou pozici. Instruktaž a zácvik následně organizuje a provádí nadřízený vedoucí zaměstnanci. V neposlední řadě nesmíme opomenout vstupní prohlídky u lékaře. Tyto pracovně lékařské služby zajišťuje zaměstnavatel ve spolupráci se smluvními lékaři. [27]

8.1 Druhy školení zaměstnanců

Všechny druhy školení ve firmě mají svou pevně danou osnovu, podle které je daný zaměstnanec školen. V podniku se školení provádí na čtyřech úrovních:

- a) Vstupní školení, instruktaž a zácvik na pracovišti.
- b) Periodické školení a instruktaž na pracovišti.
- c) Mimořádné školení.
- d) Speciální a odborná školení (např. pro řidiče, výškové práce, obsluhu VZV apod.)

O školení je povinností vést písemné záznamy v rozsahu schváleném v podnikové směrnici. Dále je povinné ověřování znalostí po ukončení školení a to:

- Vstupní školení – forma písemného testu a zácviku.
- Vedoucí zaměstnanci – forma ústního přezkoušení.
- Periodické školení zaměstnanců – forma ústního přezkoušení.
- Periodická instruktaž k pracovnímu místu – forma ústního pohovoru.
- Mimořádné školení – forma ústního pohovoru.
- Speciální školení – ověření dle zvláštních předpisů podniku. [27]

8.1.1 Vstupní školení, instruktaž a zácvik na pracovišti

Vstupní školení se provádí vždy před nástupem do pracovního poměru (týká se i DPP a DPČ). Instruktaž a zácvik na pracovišti se zahajuje první den nástupu na pracoviště (týká se i DPP a DPČ). Vstupní školení má na starosti technik BOZP ve spolupráci s technologem výroby a vedoucími zaměstnanci na konkrétních pracovištích – doba školení 2 hodiny. Vstupní instruktaž a zácvik na pracovišti organizuje nadřízený vedoucí zaměstnanec a provádí ho instruktoři, garanti. Doba instruktaže se liší dle složitosti práce,

minimální doba je však 3 hodiny. Zácvik na pracovišti probíhá minimálně po dobu 1,5 měsíce. Tento zácvik provádí na základě určení pověření zaměstnanci – instruktoři, garanti. Po ukončení zácviku je vydáváno potvrzení s vyhodnocením. [27]

8.1.2 Periodické školení a instruktáž na pracovišti

Školení BOZP pro zaměstnance jsou prováděna opakovaně, vždy po dvou letech. Toto školení provádí vždy odborně způsobilá osoba v prevenci rizik. Minimální doba tohoto školení je 2 hodiny.

Instruktáž BOZP na pracovišti mají taktéž interval dvou let. Tuto instruktáž provádí nadřízený vedoucí zaměstnanec. Doba instruktáže je minimálně 2 hodiny.

Školení BOZP pro vedoucí zaměstnance se provádí vždy po třech letech. Tento typ školení provádí odborně způsobilá osoba v prevenci rizik. Tady je doba trvání školení 3 hodiny. [27]

8.1.3 Mimořádné školení

Mimořádné školení se v podniku provádí vždy, pokud nastal pracovní úraz či technická havárie. Dále se provádí v případech, kdy došlo k hrubému porušení pracovní kázně, změně platných předpisů BOZP nebo k opakovanému porušování bezpečného chování na pracovišti. Toto mimořádné školení provádí technolog výroby ve spolupráci s nadřízeným vedoucím zaměstnancem, technik BOZP a OZO v prevenci rizik.

Jako další do tohoto školení spadají osoby, které nejsou zaměstnanci společnosti a to při provádění smluvních činností, návštěvách, při kontrolní činnosti atd. Pro tyto osoby školení provádí technik BOZP a vedoucí zaměstnanec dotčeného pracoviště. [27]

8.1.4 Speciální a odborná školení

Toto školení se provádí dle požadavků zvláštních předpisů a je prováděno osobami s odbornou způsobilostí, která je daná zvláštními předpisy. Personální oddělení podniku má na starosti zpracování lhůtníků jednotlivých školení a organizuje jejich provádění. [27]

9 BEZPEČNOST STROJŮ A ZAŘÍZENÍ

Zaměstnavatel je ze zákona povinen vytvářet podmínky pro bezpečné, nezávadné a zdraví neohrožující pracovní prostředí. Zaměstnavatel je rovněž povinen zajistit, aby stroje, technická zařízení, dopravní prostředky, přístroje a nářadí byly z hlediska BOZP vhodné pro práci.

9.1 Interní předpis k podmínkám pro bezpečné používání strojů a zařízení

Práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatele v oblasti BOZP se ve společnosti řídí převážně dle Zákoníku práce a dalšími předpisy v něm uvedené. Další práva a povinnosti jsou zpracovány v interních směrnicích společnosti k zajištění BOZP. Tyto vnitřní předpisy jsou závazné pro všechny zaměstnance společnosti. Cílem základního interního předpisu je vymezení povinností týkajících se bezpečnosti provozu a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí na pracovištích společnosti. [27]

Níže můžeme naléznout pár vybraných, dle mého názoru důležitých věcí z interní směrnice firmy.

Požadavky na bezpečný provoz a používání zařízení:

Zařízení se smí používat pouze k účelům a za podmínek, pro které je určeno, v souladu s provozní dokumentací. Pokud uvedená dokumentace od výrobce zařízení není k dispozici, musí být zpracován místní provozní bezpečnostní předpis. Zařízení musí být vybavena zábranami, ochranným zařízením nebo přijetím opatření tam, kde existuje riziko kontaktu nebo zachycení zaměstnance pohybujícími se částmi pracovního zařízení nebo pádu břemene. Zařízení musí být taktéž vždy vybaveno ovladačem pro úplné bezpečné zastavení a pro nouzová zastavení a nesmí ohrozit zaměstnance rizikovými faktory např., hlukem, vibracemi, teplem, apod., které vyvíjí. V neposlední řadě musí zařízení být označeno výstražnými a informativními značkami, signalizací nebo sdělením, které jsou srozumitelné (NV č. 11/2002 Sb.) mají jednoznačný charakter a nesmí být poškozovány. [27]

Opravy, seřizování, úpravy, údržba a čištění zařízení:

Zaměstnavatel musí zajistit kontrolu bezpečnosti provozu zařízení před uvedením do provozu dle průvodní dokumentace od výrobce. Pokud není výrobce znám nebo není-li průvodní dokumentace k dispozici, stanoví rozsah kontroly zařízení zaměstnavatel místním

provozním bezpečnostním předpisem. Není-li zvláštním právním předpisem, průvodní dokumentací od výrobce nebo normovou hodnotou stanoven rozsah a četnost následných kontrol jinak, musí být tato kontrola prováděna minimálně jednou za 12 měsíců. [27]

Dokumentace musí být vedena a uchovávána po celou dobu provozu zařízení. Opravy, seřizování, úpravy, údržba a čištění se na zařízení smí provádět pouze tehdy, je-li zařízení odpojeno od přívodů energií. Pokud není možné zařízení odpojit, musí se provést vhodná ochranná opatření, která stanoví vedoucí pracoviště ve spolupráci s technologem, odborným pracovníkem (např. elektroúdržby) a bezpečnostním technikem. [27]

Povinnosti vedoucích zaměstnanců na všech stupních řízení v rozsahu svých funkcí:

Vedoucí zaměstnanci mají povinnost stanovovat, organizovat a kontrolovat bezpečnou práci na zařízeních dle ustanovení příslušných právních předpisů, dokumentace od výrobců zařízení, technických norem a tohoto interního předpisu. Dále organizují vstupní, periodické a případně výstupní zdravotní prohlídky zaměstnanců u lékaře zdravotnického zařízení, které poskytuje závodní zdravotní péči dle smluvního ujednání se zaměstnavatelem.

Vedoucí zaměstnanci rovněž vedou o zařízení technickou dokumentaci od výrobce, případně dokumentaci vypracovanou zaměstnavatelem, kontrolují úroveň BOZP na pracovištích se zařízením a dodržování opatření, které vychází z vyhodnocených rizik. Mají za úkol informovat zaměstnance o bezpečném ovládní a obsluze zařízení, systému kontrol zařízení a vedení předepsané dokumentace. [27]

Povinnosti zaměstnanců obsluhujících zařízení:

Zaměstnanci mají povinnost dodržovat ustanovení příslušných právních předpisů, pokynů od výrobce, technických norem, tohoto interního předpisu a dále místního provozního bezpečnostního předpisu, provozně bezpečnostních pokynů a vyhodnocení rizik. Rovněž jsou povinni používat OOPP dle příslušných právních předpisů či organizačního předpisu zaměstnavatele a používat všechny ochranné opatření na zařízení, svévolně je neodstraňovat a nepoškozovat.

Dále musí provádět úkoly, které jsou stanoveny pokyny od výrobce, případně pokyny od zaměstnavatele pro obsluhu zařízení (kontroly, údržba a čištění zařízení) a účastnit se školení, instruktáží a výcviku, které jsou stanoveny zvláštními právními předpisy, pokyny od výrobce případně vnitřním předpisem zaměstnavatele. [27]

9.2 Provozní dokumentace

Společnost má dobře propracovanou provozní dokumentaci pro všechny typy strojů a zařízení, které se používají v prostorách podniku.

Jako hlavní provozní dokumentaci můžeme označit:

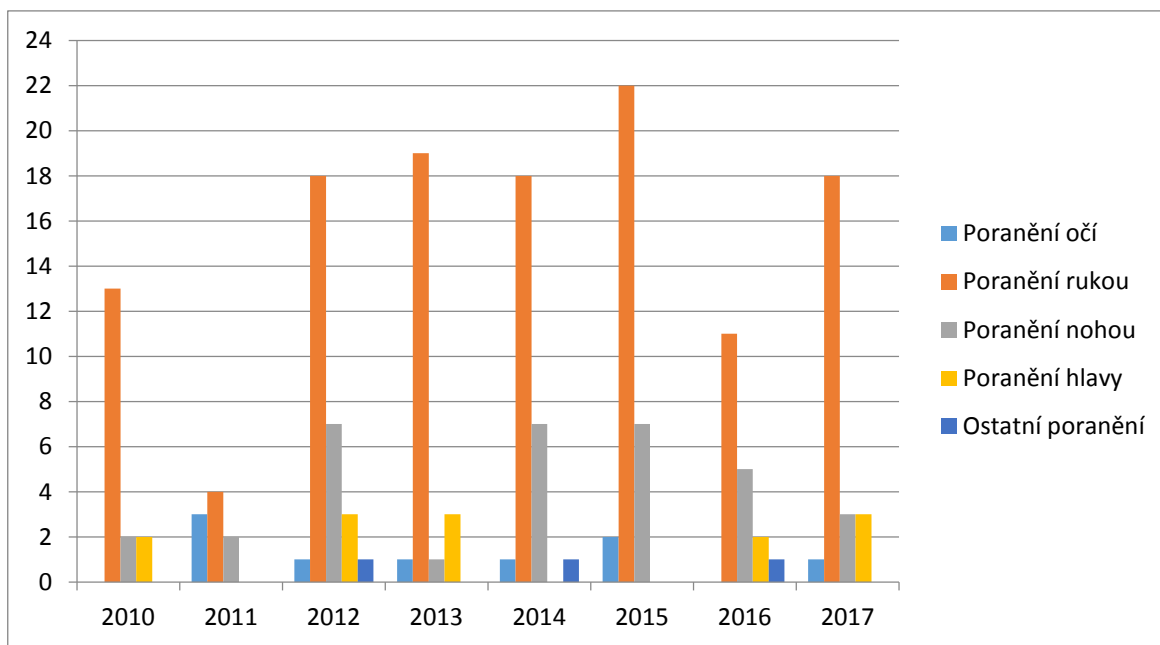
- Provozně bezpečnostní pokyn pro ruční manipulaci s materiálem.
- Provozně bezpečnostní pokyn pro mikrovlnné trouby.
- Provozně bezpečnostní pokyn pro bezpečnost práce při provozu mechanizovaného nářadí.
- Provozně bezpečnostní pokyn pro bezpečnost práce při provozu pásové pily.
- Místní provozně bezpečnostní pokyn o zacházení s elektrickým zařízením osobami bez elektrotechnické kvalifikace.
- Místní provozní bezpečnostní předpis pro zařízení na úpravu povrchu u výrobků fluorizací.
- Místní provozně bezpečnostní předpis pro vstříkovací lisy.
- Pracovní pokyn pro obsluhu nízkozdvížného vozíku.
- Pracovní pokyn pro manipulaci s ručním nízkozdvížným vozíkem.
- Místní provozní řád pro stanoviště nabíjení akumulátorů.
- Provozně bezpečnostní pokyn pro zacházení s pohyblivými přívody a šňůrovým vedením.
- Bezpečnostní pokyny pro práci ve výškách a nad hloubkou.
- Provozně bezpečnostní pokyn pro varné konvice.
- Místní provozně bezpečnostní předpis pro motorové vozíky.
- Provozně bezpečnostní pokyn pro pracoviště se zobrazovací jednotkou. [27]

Tyto bezpečnostní pokyny, předpisy, řady obsahují podrobný popis daného zařízení, přesné určení k čemu se zařízení používá, možná rizika jeho využívání, bezpečnostní pokyny pro bezpečné používání, přesný pracovní postup, který je nutný dodržovat, případně kterými OOPP musí být obsluha zařízení vybavena. Dále u některých zařízení je přesně určený interval pravidelných kontrol a revizí.

Dle mého názoru je tato provozní dokumentace zpracována dostatečně dobře, podrobně, ale zároveň i přehledně, aby jim každý člověk porozuměl.

10 ÚRAZOVOST VE SPOLEČNOSTI

Pro řešení problematiky úrazovosti jsem zvolil období od roku 2010. Z grafu můžeme vyčíst, že nejčastějším typem poranění je poranění rukou. Dále se vyskytují poranění nohou, hlavy, očí a ostatní poranění, které se vyskytují maximálně jednou za rok.

Graf 1 – Statistika úrazovosti [26]

Za sledované období bylo do knihy úrazů zaznamenáno celkem 182 úrazů. Jako další můžeme z grafu vidět, že nejvíce úrazový rok byl rok 2015 s celkovým počtem 31 úrazů. Naopak nejméně úrazů se stalo v roce 2011 a to pouhých 9 úrazů. Další zajímavé zjištění je, že oproti roku 2011 se úrazovost v roce 2012 zvedla více než trojnásobně na celkový počet 30. Poté došlo k mírnému poklesu a počty úrazů za rok se ustálily na počtech 24 až 31 v již zmíněném roce 2015. V roce 2016 nastal pokles úrazů, a to na 19 úrazů. Minulý rok, tj. rok 2017, došlo k opětovnému mírnému nárůstu úrazů na číslo 25 úrazů za rok.

V tabulce níže můžeme najít přesné počty úrazů za jednotlivé roky sledovaného období.

Tabulka 4 – Celkové počty úrazů [26]

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Celkem úrazů	17	9	30	24	27	31	19	25

Na základě zjištěných údajů ze statistiky jsem položil bezpečnostnímu technikovi společnosti následující otázky:

V roce 2011 se stalo nejméně úrazů za sledované období, v čem vidíte příčinu toho, že následující roky úrazovost vzrostla a již na takové hodnoty neklesla?

Rok 2011 byl mimořádně nízký z hlediska počtu pracovních úrazů. V ostatních letech hodnoty oscilují na vyšší hladině.

Jaký důvod podle Vás vede k nejčastějšímu typu úrazu – poranění rukou?

Většina našich pracovníků a pracovníc jsou operátoři u lisů. Zde se přetoky začíšťují nožičkem. Proto je nejvíce úrazů rukou. Na lakovně se takové práce neprovádějí. Zranění hlavy, očí či trupu jsou mimořádná a s minimální četností.

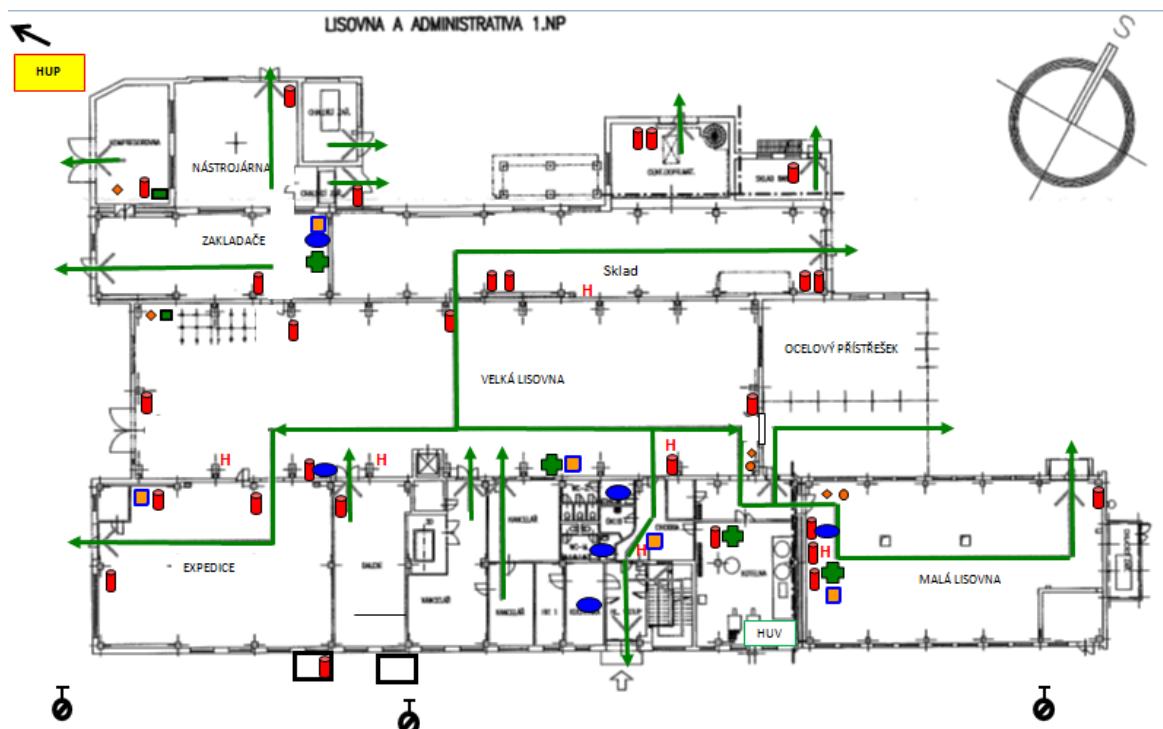
Domníváte se, že by šlo snížit celkové počty poraněných zaměstnanců lepšími OOPP či zlepšením pracovních postupů?

Začišťování přetoků by zřejmě šlo nahradit strojem. Avšak vysoká pořizovací cena a nutnost instalace na v podstatě všechny lisy tomu brání. Navíc by byla omezena variabilita prací na lisech, jelikož by se jednalo o jednoúčelové stroje.

11 POŽÁRNÍ OCHRANA A DALŠÍ PRVKY OCHRANY

Společnost má detailně propracované plány všech budov a podlaží, kdy v plánech jsou značeny jak únikové cesty, tak i prostředky na osobní či požární ochranu. Pro představu jsem vybral jeden z pláneků, kde můžeme všechny tyto věci najít.

Níže můžeme vidět, jak takový plán vypadá. Na obrázku je zobrazeno rozložení administrativních místností a části lisovny. Zelenými šipkami jsou značeny únikové cesty ven z budovy. Při mé návštěvě společnosti jsem si všiml i dobře značených únikových cest pomocí fotoluminiscenčních tabulek pro případ evakuace osob. Dále je třeba podotknout, že skutečná situace odpovídá daným plánům.

Obrázek 4 – Plán lisovny a administrativy [27]

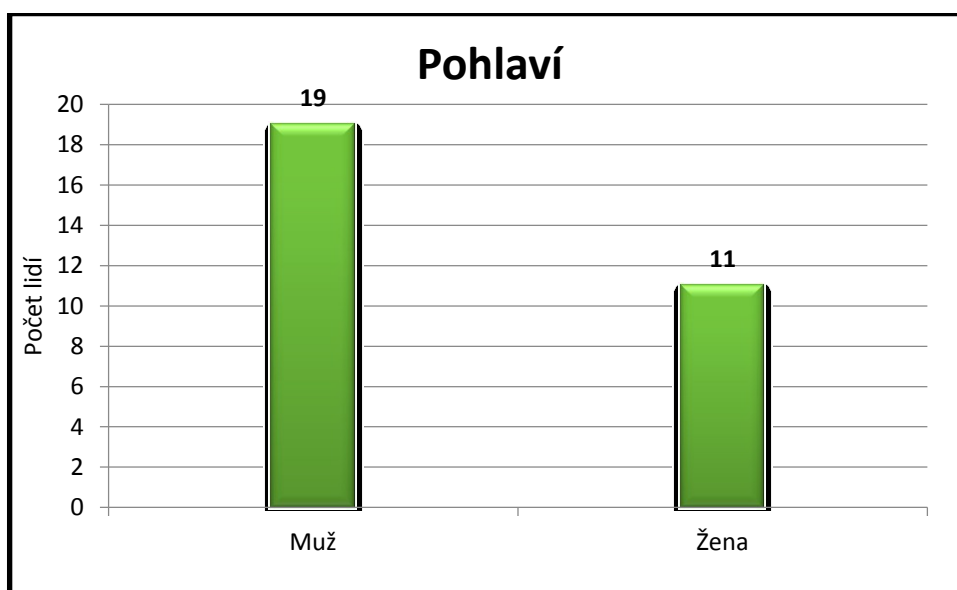
Následující řádky zobrazují popis všech značek, které můžeme na plánu najít.

■ - havarijní zásahová sada na ropné látky	■ - umyvadlo
■ - zásahové prostředky na ropné látky	■ - venkovní hydrant
■ - ruční hasičský přístroj	■ - PO dokumentace
■ - hydrant	■ - směr úniku
■ - lékárnička	■ - záchytná vana

12 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Jako jednu z metod získávání informací jsem si zvolil dotazníkové šetření mezi zaměstnanci podniku. Celkově bylo rozdáno 60 dotazníků, z čehož se mi vrátilo nazpět jen 50%, tzn., 30 respondentů dotazník vyplnilo. Dotazník se skládá z 11 otázek uzavřených a 1 otevřené. První dvě otázky jsou obecné informace o zaměstnanci, následné čtyři otázky jsou zaměřeny na školení BOZP, další dvě na úrazovost a následně na OOPP. Předposlední otázka je zaměřena na spokojenost se současným stavem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ve společnosti. Dotazník uzavírá dobrovolná otázka, kdy zaměstnanci firmy měli možnost napsat své vlastní poznatky či návrhy na zlepšení situace BOZP. Všechny uzavřené odpovědi jsou zpracované do grafů, které můžete vidět níže. Nad každým grafem je napsáno přesné znění dané otázky.

Otázka č. 1: Uveďte Vaše pohlaví.

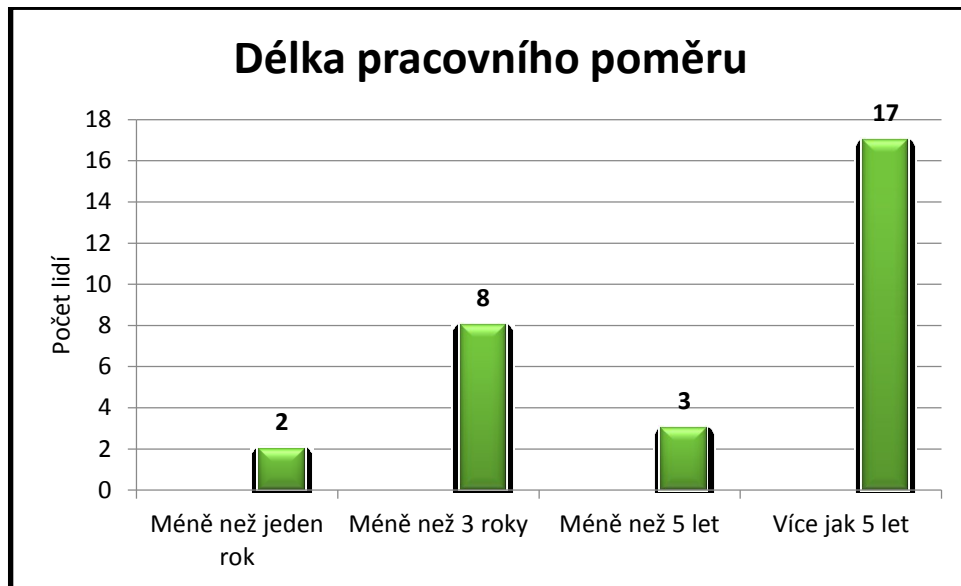

Graf 2 – Pohlaví [28]

Z grafu můžeme vidět, že téměř dvě třetiny respondentů, kteří dotazník vyplnili, byli muži.

Druhá otázka měla za cíl zjistit jak dlouho je daný respondent ve firmě XY zaměstnán.

Otázka č. 2: Uveďte, jak dlouho jste ve společnosti zaměstnán/a.

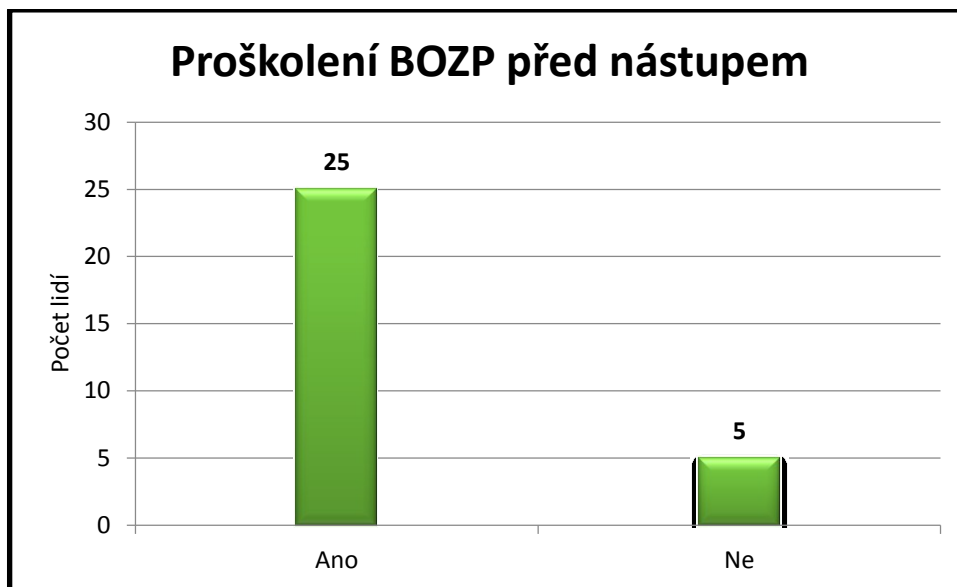

Graf 3 – Délka pracovního poměru [28]

Z tohoto grafu můžeme vyčíst, že většina respondentů ve společnosti pracuje dlouhodobě, tj. déle než pět let. Následují zaměstnanci, kteří pracují ve firmě méně než tři roky. Za výsledek tohoto dotazu můžeme označit to, že převážná většina zaměstnanců jsou zaměstnanci stálí a pracují v podniku delší dobu.

Další otázka byla směřovaná na proškolení zaměstnanců před výkonem zaměstnání.

Otázka č. 3: Byl/a jste podrobně proškolená v oblasti BOZP před nástupem do zaměstnání?

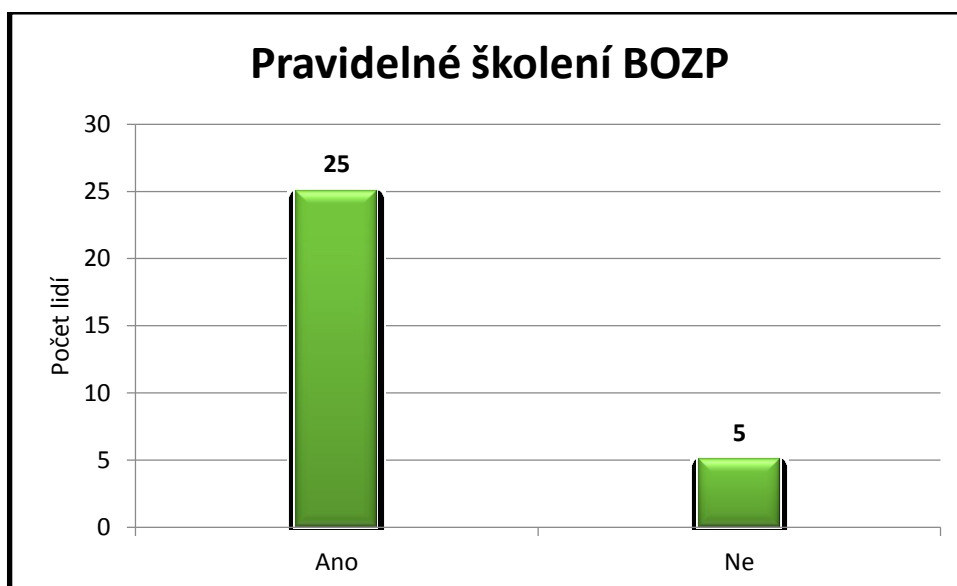

Graf 4 – Proškolení BOZP před nástupem [28]

Z grafu je patrné, že téměř všichni zaměstnanci byli před nástupem na svou pracovní pozici proškoleni. Dva respondenti z pěti, kteří uvedli, že proškolení nebyli, doplnili tuhle otázku tím, že školení absolvovali až po nástupu do práce.

Další otázka se týkala toho, zda zaměstnanci pravidelně navštěvují školení v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Otázka č. 4: Navštěvujete pravidelné školení z oblasti BOZP?

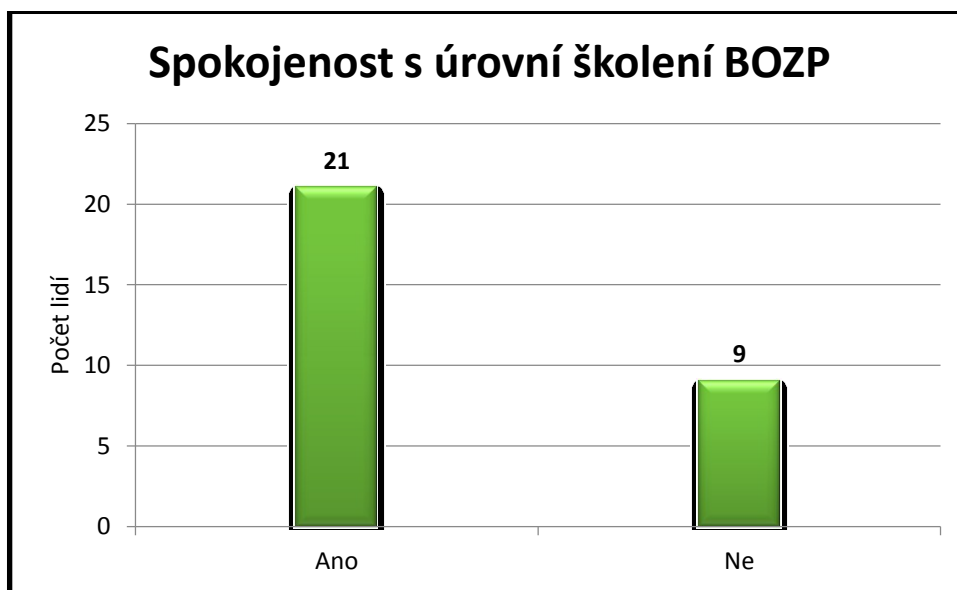

Graf 5 – Pravidelná účast na školení BOZP [28]

Z grafu vidíme, že většina zaměstnanců pravidelné školení o problematice BOZP navštěvuje. Z mého pohledu je ale důležité, aby pravidelná školení navštěvovali a absolvovali zaměstnanci všichni.

Následující dotaz měl za cíl zjistit, zda jsou zaměstnanci spokojeni s úrovní školení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Otázka č. 5: Jste spokojen/a s úrovní školení v oblasti BOZP?

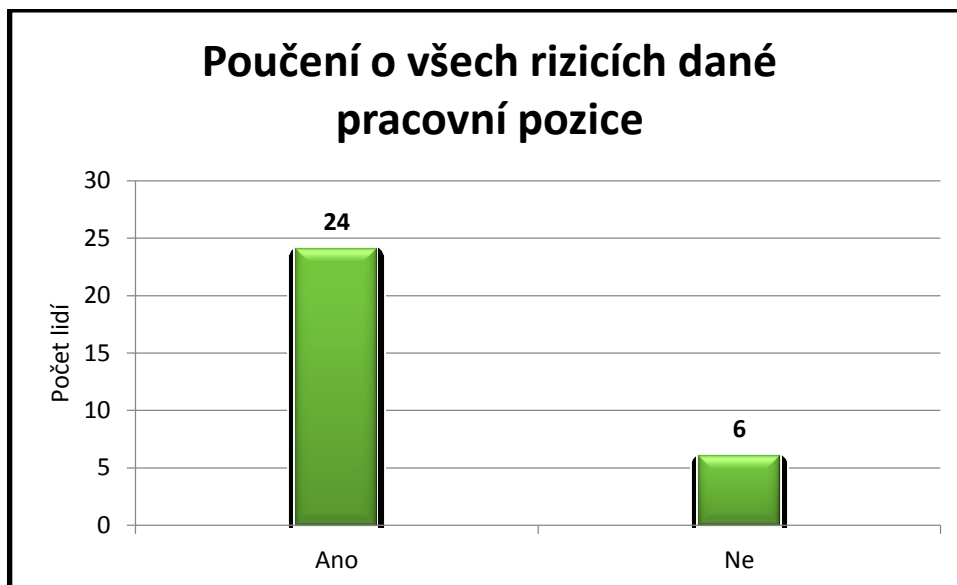

Graf 6 – Spokojenost se školením BOZP [28]

Zde už můžeme vidět zajímavé výsledky dotazu, kdy téměř třetina z respondentů není s úrovní školení nějakým způsobem spokojena. Jako jeden z důvodů nespokojenosti uvedl respondent to, že školení probíhá ve velkém okruhu lidí, takže školitel nemůže věnovat pozornost a patřičný čas všem zúčastněným zaměstnancům.

Následná otázka se týká toho, zda byly zaměstnancům sdělena bezpečnostní rizika, která sebou přináší náplň jejich práce.

Otázka č. 6: Byla Vám sdělena všechna pracovní/bezpečnostní rizika pro výkon Vaší pracovní pozice?

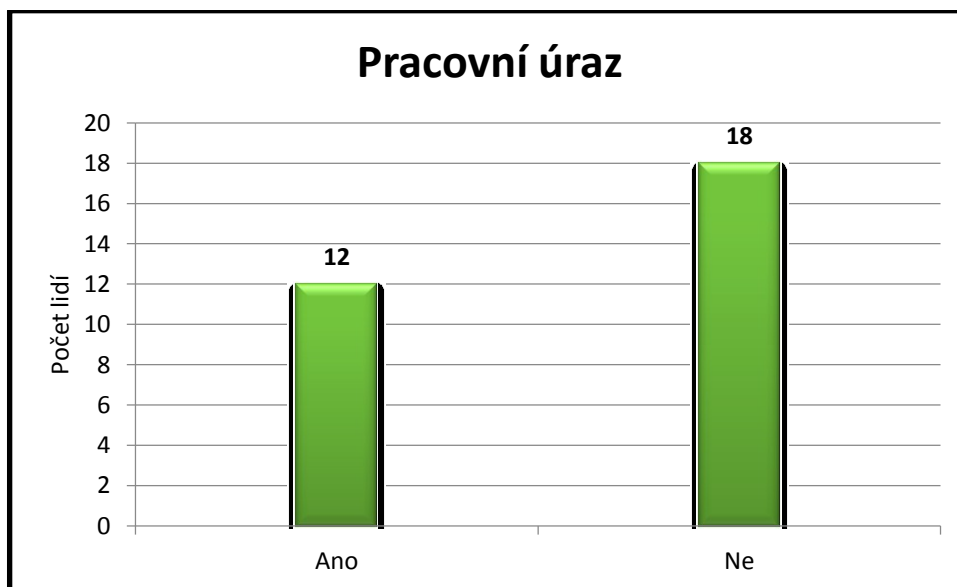

Graf 7 – Poučení o rizicích pracovní pozice [28]

Z grafu je patrné, že téměř všem respondentům pracovní či bezpečnostní rizika výkonu jejich pracovní pozice sdělena byla. V této oblasti by bylo taktéž nejlepší, aby poučení o rizicích dostal každý zaměstnanec.

Sedmá otázka se už zaměřuje na pracovní úraz.

Otázka č. 7: Stal se Vám někdy pracovní úraz?

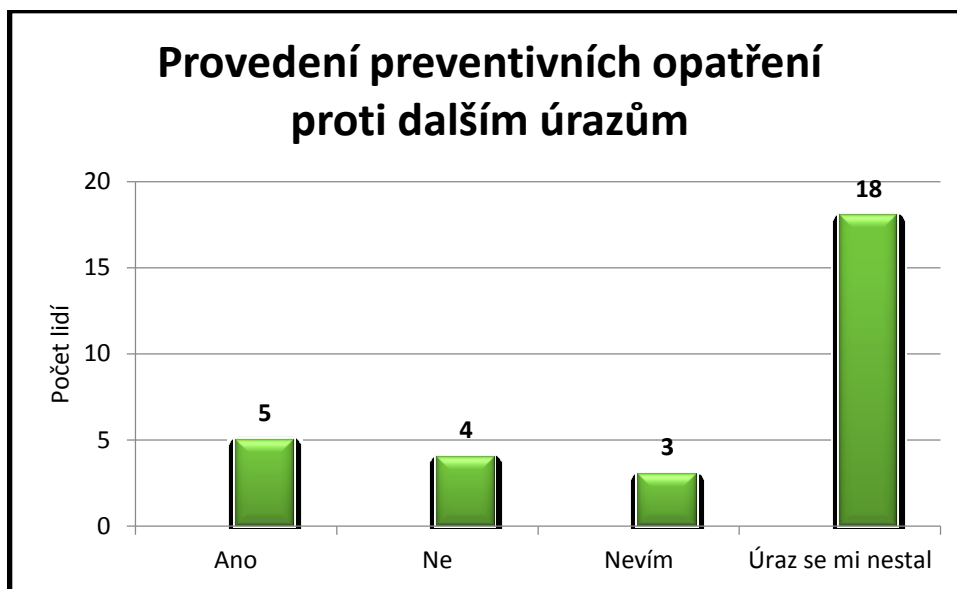

Graf 8 – Pracovní úrazy [28]

V grafu vidíme, že pracovní úraz už se stal více jak třetině respondentů. Návrhy na snížení těchto čísel jsou k nalezení v kapitole č. 14.

Osmá otázka se týká toho, zda byla provedena nějaká preventivní opatření pro to, aby se určitý úraz už neopakoval.

Otázka č. 8: Pokud se Vám úraz stal, byla provedena nějaká preventivní opatření proti dalším úrazům stejného typu?

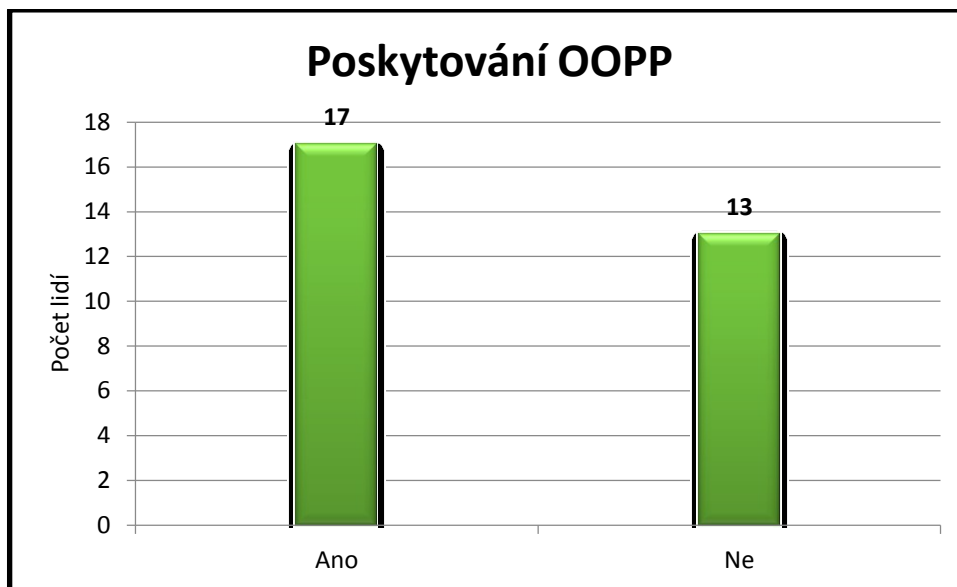

Graf 9 – Provedení preventivních opatření [28]

Z grafu můžeme vypočítat, že nastavování preventivních opatření po úrazech se děje téměř v polovině případů. Další věcí je, že někteří lidé netuší, zda nějaká opatření byla provedena, což dle mého názoru není správně.

Následná otázka se už týká osobních ochranných pracovních prostředků. Je zde zjišťováno, zda jsou zaměstnancům poskytovány všechny potřebné OOPP.

Otázka č. 9: Jsou Vám poskytovány všechny potřebné OOPP?

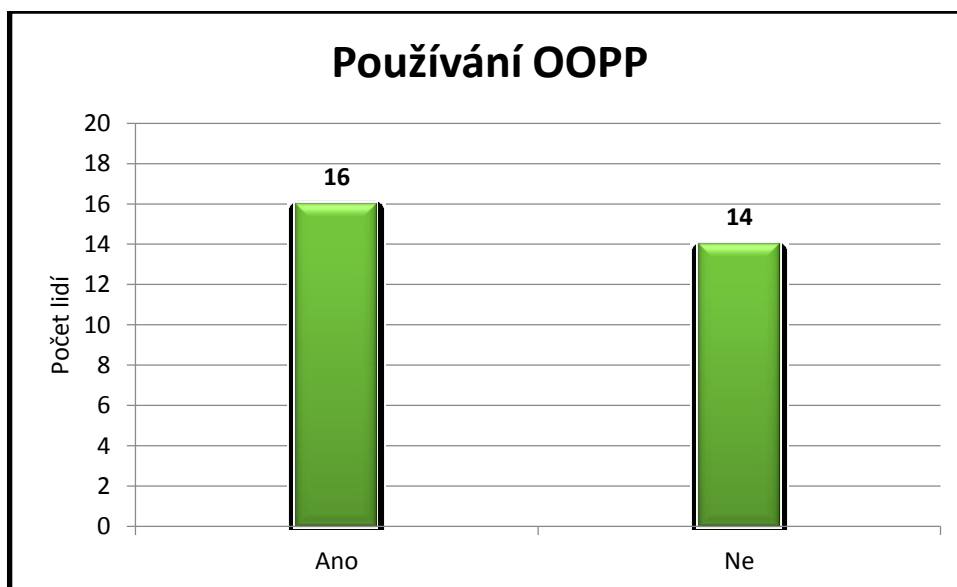

Graf 10 – Poskytování OOPP [28]

Z grafu je vidět, že více jak třetina respondentů uvedlo nedostačující poskytování OOPP. Z mého pohledu jsou OOPP velmi důležité, a proto v tomto směru rozhodně vidím možnost na zlepšení.

Předposlední dotaz se zaměřuje na používání poskytovaných OOPP. Právě OOPP můžou snížit počty úrazů, a proto se domnívám, že v této oblasti se určitě najdou možné návrhy na zlepšení.

Otázka č. 10: Používá poskytované osobní ochranné pracovní prostředky?

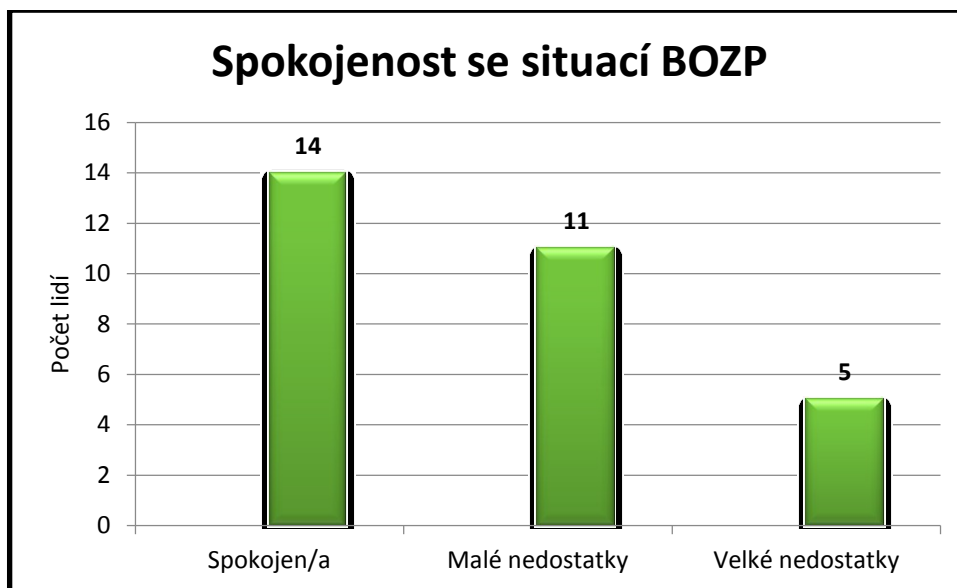

Graf 11 – Používání OOPP [28]

Z grafu je patrné, že skoro polovina respondentů osobní ochranné pracovní prostředky nepoužívá.

Poslední otázka je zaměřena na obecnou spokojenost s úrovní BOZP v podniku. Respondenti zde mohli vybírat ze tří možností, které můžeme vidět v grafu níže.

Otázka č. 11: Jak vnímáte situaci v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ve společnosti?

Graf 12 – Spokojenost se situací BOZP [28]

Výše můžeme vidět, že skoro 50% respondentů je se situací spokojena. Třetina respondentů vidí ve společnosti malé nedostatky a 5 lidí se domnívá, že situace v oblasti BOZP v podniku má velké nedostatky.

Poslední otázka se týká připomínek či návrhů na zlepšení od samotných respondentů. Byla zde možnost uvést cokoli, co by pracovníkům zlepšilo práci či jinak přispělo k optimalizaci stavu BOZP ve společnosti.

Otázka č. 12: Pokud máte jakékoli připomínky či návrhy na zlepšení situace BOZP ve společnosti, uveďte je zde.

Na tuto dobrovolnou otázku odpověděli pouze 4 respondenti. Nicméně si myslím, že odpovědi těchto lidí mohou do budoucna zlepšit situaci i pro ostatní zaměstnance společnosti.

Jedná se o tyto odpovědi:

- Školení BOZP a OOPP by mělo probíhat v užším kruhu, kde je přímý kontakt se školitelem.

- Doplnit lékárničky (náplasti apod.).
- Chybí pracovní obuv se zesílenou špicí dle vlastního výběru.
- Zlepšit prostor mezi stroji.

Všechny tyto zjištěné poznatky byly následně uplatněny v následujících dvou kapitolách, kde v jedné najdeme SWOT analýzu a ve druhé návrhy na opatření/optimalizaci.

13 SWOT ANALÝZA

Pro analýzu současného stavu bezpečnosti práce v podniku jsem si zvolil SWOT analýzu. Tato metoda spočívá v identifikaci silných a slabých stránek společnosti ve vztahu k příležitostem a hrozbám. SWOT analýza je jedna z nejvíc univerzálních analytických metod pro identifikaci rizik. Tato analýza si klade za cíl identifikovat slabé stránky, podpořit silné stránky podniku, vyhledávat nové či další příležitosti a poznat hrozby, které mohou nastat. Následující tabulka zobrazuje všechny tyto podstatné věci, které povedou k úspěšné analýze rizik.

Tabulka 5 – SWOT analýza [28]

Silné stránky	Slabé stránky
Četnost školení v oblasti BOZP	OOPP – poskytování a poučení o používání
Dlouhodobě zaměstnaní pracovníci	Způsob hromadných školení v oblasti BOZP
Interní bezpečnostní technik	Lékárničky
Propracované dokumenty k BOZP	
Vnitřní směrnice k BOZP v podniku	
Příležitosti	Hrozby
Získání certifikátu OHSAS 18001	Nezájem stávajících zaměstnanců ohledně situace BOZP
Nákup nových OOPP	Nově příchozí zaměstnanci
Poučení o důležitosti OOPP	Vnitřní pracovní prostředí společnosti
Užší spolupráce vedoucích pracovníků se zaměstnanci	

Z výše provedené SWOT analýzy vyplývá, že mezi silné stránky podniku se řadí četnost školení v oblasti BOZP, které jsou prováděna při nástupu na pracovní pozici, následně pak po dvou letech práce s tím, že pokud zaměstnavatel potřebuje něco poradit či vyřešit může se vždycky obrátit na vedoucího pracovníka či rovnou na bezpečnostního technika. Školení se taktéž provádí po výskytu nějakého pracovního úrazu či jiné mimořádné události. Pokud zaměstnanec přestupuje na jinou pracovní pozici, je taktéž znovu pečlivě přeškolen.

K silným stránkám společnosti též přispívají zkušenosti a znalosti zaměstnanců, kteří jsou ve společnosti zaměstnáni dlouhodobě, tj. více než 5 let. Interní bezpečnostní technik, který má ve firmě stálou pracovní pozici přispívá k udržování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. V případě náhlé potřeby je ihned k dispozici při řešení potřebných situací. Mezi silné stránky se rovněž řadí detailně propracovaná dokumentace a vnitřní směrnice BOZP.

Mezi slabé stránky společnosti jsem zařadil osobní ochranné pracovní prostředky, jejich poskytování a používání. V dotazníkovém šetření téměř dvě třetiny respondentů uvedlo, že OOPP jim nejsou poskytovány, nebo že je nepoužívají. Dále se v dotaznících objevil požadavek na bezpečnou obuv se zpevněnou špicí. Jako prevenci úrazů bych určitě doporučil intenzivnější ochranu jak horních, tak dolních končetin, protože tady dochází k nejčastějším úrazům. Určitě bych při školení zdůrazňoval důležitost používání OOPP a taky jejich správné používání. Jako další slabou stránku jsem označil způsob hromadných školení pro zaměstnance. Některým zaměstnancům nemusí vyhovovat velký okruh lidí a nemožnost toho, aby se školitel na 100% věnoval úplně každému zaměstnanci. V neposlední řadě jsem za slabou stránku označil lékárníčky, jejich stav, obsah a s tím spojená funkčnost.

Velkou příležitostí pro podnik by určitě bylo získání certifikátu OHSAS 18001, což je certifikace systému managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Toto osvědčení si klade za cíl zvýšení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a snižování pracovních úrazů. Další příležitostí pro podnik je nakoupení nových OOPP, které by plně vyhovovaly představám a potřebám pracovníků a pracovníc. Zároveň je třeba zaměstnance poučit o důležitosti používání těchto prostředků jako prevenci úrazů. V neposlední řadě vidím velkou příležitost v tom, aby zaměstnanci více spolupracovali a řešili své připomínky a potřeby s vedoucími pracovníky a naopak.

Hrozbu představuje malý zájem zaměstnanců na vylepšování či optimalizaci stávajícího stavu BOZP ve společnosti. Další hrozbou jsou nově příchozí zaměstnanci, kteří ještě nedisponují dostatečnými pracovními zkušenostmi či nemají patřičné bezpečnostní návyky. Jako poslední hrozbu jsem označil pracovní prostředí zaměstnanců. Některým zaměstnancům mohou vadit malé prostory mezi stroji, což může vést k různým kolizím či úrazům.

14 NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ

Během celkového zkoumání a analýze stávající situace a dodržování zásad BOZP jsem dospěl k názoru, že problematika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je ve společnosti na velmi kvalitní úrovni. Zejména bezpečnostní technik má detailně propracované všechny dokumenty a směrnice, ať už povinné ze zákona či vnitřní směrnice společnosti, které musí být důkladně dodržovány. Navzdory dobře odváděné práci bezpečnostního technika se vyskytují určité nedostatky, které by mohly být řešeny lepším způsobem. V následujících řádcích se pokusím nastínit návrhy na zlepšení a optimalizaci těchto nedostatků.

Jako první možnost na zlepšení situace BOZP v podniku bych viděl v pozměnění způsobů školení. Dle mého zjištění pravidelná školení probíhají ve větším okruhu lidí. Při takovýchto školení se může stát, že ne všichni zaměstnanci všechno bez problému pochopí nebo můžou být z něčeho zmatení a nerozumět probírané věci. Proto navrhuji, aby se tyto školení prováděly v menším okruhu lidí. Školitel tak bude mít čas na každého pracovníka a bude moc danou problematiku probrat více do detailů.

Další věcí je poskytování a používání osobních ochranných pracovních prostředků. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že téměř polovina respondentů si myslí, že jim nejsou poskytovány všechny potřebné OOPP. Tato situace by šla vyřešit např. zjištěním od samotných zaměstnanců, které OOPP jim chybí nebo které by přivítali. V dotazníku se objevila informace, že někteří zaměstnanci by uvítali novou pevnou pracovní obuv se zesílenou špičkou. Nákupem této obuvi by se mohlo přispět ke snížení pracovních úrazů, při kterých zaměstnancům něco těžkého spadne na nohu. Neméně důležité je, aby zaměstnanci ochranné pomůcky používali a tím zmírnili riziko výskytu úrazu. Z tohoto důvodu doporučuji dostatečné poučení o důležitosti OOPP.

Důležitou věcí, která by se do budoucna měla zlepšit, je samotné zapojení zaměstnanců do řešení problémů a nedostatků v BOZP. Již z přístupu zaměstnanců k vyplňování mého dotazníkového šetření můžeme vyvodit to, že tato problematika je moc nezajímavá. To si myslím, že je špatně, protože každá příležitost něco vyřešit či zlepšit by se měla využít. Dotazníkové šetření tuto možnost nabízelo, ale využita byla jen z padesáti procent. Navrhuji tedy, aby se vedoucí zaměstnanci pravidelně dotazovali, zda pracovníkům nechybí OOPP či nemají nějaké jiné připomínky k bezpečnosti práce.

Za drobný nedostatek můžeme považovat stav některých lékárníček umístěných ve výrobních prostorech. Tyto lékárníčky je třeba pravidelně kontrolovat, zda jsou kompletní a nechybí tam nějaké základní věci (náplasti, obvaz, dezinfekce apod.)

Jako poslední návrh na zlepšení situace BOZP i celkového postavení firmy na trhu je možnost zavedení normy OHSAS 18001. Tato norma je mezinárodně uznávaná certifikace pro systém managementu v oblasti BOZP. OHSAS 18001 je možno použít pro kterékoliv odvětví či podnikatelskou činnost. Zavedením této certifikace by společnost získala řadu výhod, které se týkají hlavně snižování pracovních úrazů a celkové zlepšení stavu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci jsem se zabýval v dnešní době stále více a více důležitým tématem, kterým je bezpečnost a ochrana zdraví při práci. V dnešní době, kdy se setkáváme s nahrazováním lidské pracovní síly stroji, nemůžeme opomenout, že lidská pracovní síla je a vždy bude jednou z nejdůležitějších aktiv ve společnosti. Proto je třeba, aby zaměstnavatel dbal na dodržování pravidel BOZP a chránil své zaměstnancem jak před rizikem pracovního úrazu, tak i před nemocemi z povolání a jinými dalšími riziky, které zaměstnanec podstupuje v rámci výkonu své práce.

V teoretické části můžeme v pěti kapitolách najít zpracovanou rešerši týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

První kapitole jsem se zabýval pojmem BOZP obecně. Nalezneme tu např. základní terminologii či historický vývoj. Druhá kapitola byla věnována školení v oblasti BOZP. V této kapitole najdeme popsání všechny úrovně a formy školení a další důležité věci k této nedílné součásti řízení BOZP v podniku. Kapitola číslo tři byla zaměřena na právní normy a management rizik v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Byly zde uvedeny všechny důležité práva a povinnosti zaměstnavatele a zaměstnanců a informace o normě OHSAS 18001. Čtvrtá kapitola se týkala pracovních úrazů. Mohli jsme si přečíst o základních pojmech a celkovém průběhu pracovních úrazů. Pátá kapitola je kapitola poslední z teoretické části. Pojednávalo se v ní o osobních ochranných pracovních prostředcích.

V praktické části jsem se zaměřil na situaci BOZP v konkrétním podniku „XY“. Tuto část tvoří celkem 8 kapitol, ve kterých najdeme všechny podstatné informace o stávající situaci bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v tomto podniku.

V úvodu praktické části je vymezen celkový cíl této práce a popsána vybraná společnost. Následně jsme měli možnost si přečíst o směrnících k řízení a organizování BOZP v podniku. Další důležitou částí bylo pojednání o tom, jaká probíhají školení v oblasti BOZP v podniku a následně zde byla kapitola o bezpečnosti strojů a zařízení. Důležitou kapitolou této práce je kapitola o úrazovosti ve společnosti. Zde bylo možno nahlédnout do statistiky úrazovosti od roku 2010 až po současnost. Do práce jsem též zařadil požární ochranu a další prvky ochrany, kde jsme mohli vidět ukázkou, jak takový plán vypadá. Klíčovou kapitolou této práce je dotazníkové šetření, které proběhlo mezi zaměstnanci. Následně na základě tohoto šetření byla vypracována SWOT analýza, díky které se mi podařilo odhalit

menší nedostatky. V poslední části jsme mohli vidět návrhy na opatření a optimalizaci stavu BOZP ve společnosti.

Dle mého názoru se mi podařilo naplnit všechny zásady pro vypracování a tím splnit cíl této bakalářské práce.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] NEUGEBAUER, Tomáš. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce, neboli, O čem je současná BOZP*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. Bezpečnost práce v praxi (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-807-3575-564.
- [2] DVOŘÁKOVÁ, Zuzana. *Řízení lidských zdrojů*. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-347-9.
- [3] Bezpečnost a ochrana zdraví při práci. *Encyklopedie BOZP* [online]. Praha [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: http://ebozp.vubp.cz/wiki/index.php/Bezpe%C4%8Dnost_a_ochrana_zdrav%C3%AD_p%C5%99i_pr%C3%A1ci
- [4] Historie bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. *Bezpečnost práce* [online]. Praha, 2014 [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://www.bezpecnostprace.info/item/historie-bezpecnosti-a-ochrany-zdravi-pri-praci>
- [5] KOUBEK, Josef. *Řízení lidských zdrojů: základy moderní personalistiky*. 4., rozš. a dopl. vyd. Praha: Management Press, 2007. ISBN 978-80-7261-168-3.
- [6] TOMEK, Miroslav, Vladimír ŠEFČÍK a Miloslav SEIDL. *Bezpečnost' a ochrana lidí v pracovním procesu*. Vyd 1. Žilina: Edis, 2010. ISBN 978-80-554-0243-7
- [7] Školení zaměstnanců při nástupu do práce. *BOZP info: Odborný portál pro BOZP* [online]. Praha, 2004 [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://www.bozpinfo.cz/skoleni-zamestnancu-pri-nastupu-do-prace>
- [8] Povinnost provádět školení bezpečnosti práce a požární ochrany. *Civop* [online]. Praha [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: www.civop.cz/povinnost-provadet-skoleni-bozp-a-po/
- [9] Možnosti a formy školení BOZP a PO. *Bezpečnost práce* [online]. Praha, 2018 [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://www.bezpecnostprace.info/item/jake-jsou-moznosti-a-formy-skoleni-bozp-a-po>
- [10] *Soubor právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení*. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. Bezpečnost práce v praxi (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-007-3.
- [11] Práva a povinnosti zaměstnance. *O bezpečnosti práce* [online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://www.obezpecnostiprace.cz/prava-povinnosti-zamestnance/>
- [12] ŠENK, Zdeněk. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci: prakticky a přehledně podle normy OHSAS*. 2., aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7263-737-9.

- [13] Zákoník práce 262/2006 Sb.: Část pátá, § 106 - Práva a povinnosti zaměstnance. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262#cast5>
- [14] JANÁKOVÁ, Anna. *Abeceda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*. Olomouc: ANAG, 2011. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7263-685-3.
- [15] Osobní ochranné pracovní prostředky. *O bezpečnosti práce* [online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://www.obezpecnostiprace.cz/povinnosti-zamestnavatele/ochranne-pracovni-prostredky/>
- [16] Systém managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci 18001. *ISO-EMS* [online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <https://www.iso-ems.cz/iso-18001.php>
- [17] Pracovní úraz, povinnosti zaměstnavatele při pracovních úrazech, náhrada mzdy při pracovním úrazu. *Státní úřad inspekce práce* [online]. Opava [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://www.suip.cz/otazky-a-odpovedi/pracovnepravni-vztahy/bezpecnost-a-ochrana-zdravi-pri-praci-1/pracovni-uraz-povinnosti-zamestnavatele-pri-pracovnich-urazech-nahrada-mzdy-pri-pracovnim-urazu/>
- [18] Jednoduchý a rychlý návod, jak postupovat při pracovním úrazu. *Dokumentace BOZP* [online]. 2017, 9. 6. 2017 [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <https://www.dokumentacebozp.cz/aktuality/navod-jak-postupovat-pri-pracovnim-urazu/>
- [19] Pracovní úrazy. *Petr Deraha - služby v oblasti BOZP* [online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: www.deraha.cz/Rejolt.aspx
- [20] Postup při odškodnění pracovního úrazu. *Pracovní úraz* [online]. 2015 [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://www.pracovni-uraz.cz/postup-pri-odskodneni-pracovniho-urazu>
- [21] Náhrada škody. *Pracovní úraz* [online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://www.pracovni-uraz.cz/postup-pri-odskodneni-pracovniho-urazu>
- [22] Sledování vývoje pracovní úrazovosti. *Tomáš Neugebauer - specialista bezpečnosti práce a požární ochrany* [online]. 18. 1. 2017 [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: http://bozppo-neu.cz/?page_id=880
- [23] Osobní ochranné pracovní prostředky. *IPodnikatel* [online]. 2011, 11. 2. 2011 [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://www.ipodnikatel.cz/Bezpecnost-a-ochrana-zdravi-pri-praci/osobni-ochranne-pracovni-prostredky-oopp.html>
- [24] PETROVÁ, Kateřina. Osobní ochranné pracovní prostředky. *Civop* [online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://www.civop.cz/osobni-ochranne-pracovni-prostredky/>

- [25] Mycí, čistící a dezinfekční prostředky. *Guard7* [online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://www.guard7.cz/lexikon/myci-cistici-a-dezinfekcni-prostredky>
- [26] Interní informace z podniku
- [27] Interní směrnice, dokumentace podniku
- [28] Vlastní zdroj

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BOŽP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
CE	Conformite Européene (Evropská shoda)
ČR	Česká republika
DPČ	Dohoda o pracovní činnosti
DPP	Dohoda o provedení práce
EZ	Elektronická zařízení
ISO	International organization for standardization
ISO/TS	International organization for standardization/technical specification
KHS	Krajská hygienická stanice
MPBP	Místní provozní bezpečnostní předpis
NV	Nařízení vlády
OOPP	Osobní ochranné pracovní prostředky
OHSAS	Occupational health and safety assessment specification
OIP	Oblastní inspektorát práce
OZO	Odborně způsobilá osoba
PO	Požární ochrana
VZV	Vysokozdvihový vozík

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1 – Statistika úrazovosti [26]</i>	49
<i>Graf 2 – Pohlaví [28]</i>	52
<i>Graf 3 – Délka pracovního poměru [28]</i>	53
<i>Graf 4 – Proškolení BOZP před nástupem [28]</i>	54
<i>Graf 5 – Pravidelná účast na školení BOZP [28]</i>	54
<i>Graf 6 – Spokojenost se školením BOZP [28]</i>	55
<i>Graf 7 – Poučení o rizicích pracovní pozice [28]</i>	56
<i>Graf 8 – Pracovní úrazy [28]</i>	56
<i>Graf 9 – Provedení preventivních opatření [28]</i>	57
<i>Graf 10 – Poskytování OOPP [28]</i>	58
<i>Graf 11 – Používání OOPP [28]</i>	58
<i>Graf 12 – Spokojenost se situací BOZP [28]</i>	59

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obrázek 1 – Model vzniku úrazu [6]</i>	17
<i>Obrázek 2 – Systém hlášení pracovních úrazů [19]</i>	29
<i>Obrázek 3 – Příklady OOPP [24]</i>	35
<i>Obrázek 4 – Plán lisovny a administrativy [27]</i>	51

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1 – Příčiny úrazů [6]</i>	16
<i>Tabulka 2 – Přehled vybraných profesí s intervaly školení [8]</i>	19
<i>Tabulka 3 – Druhy prací z hlediska znečištění [24]</i>	35
<i>Tabulka 4 – Celkové počty úrazů [26]</i>	49
<i>Tabulka 5 – SWOT analýza [28]</i>	61

SEZNAM PŘÍLOH

P I Záznam o úrazu

PŘÍLOHA P I: ZÁZNAM O ÚRAZU

Záznam o evidenci pracovního úrazu

Příjmení a jméno zraněného:		Datum narození:
Evid. č.:	Druh práce:	Zdravotní pojišťovna:
Hodina, den, měsíc....., rok úrazu		
Od počátku směny zraněný odpracoval hodin.		
Druh zranění a zraněná část těla (uveďte včetně kódu podle přílohy č. 3 k NV č. 170/2014 Sb.)		
Ošetřen u lékaře: ano – ne Pracovní neschopnost od:.....		
Místo úrazu:		
Jaký úkon prováděl v okamžiku úrazu?		
Celkový počet zraněných osob:		
Popis úrazového děje:		
Kdo poskytl ošetření (první pomoc):		
Co bylo zdrojem úrazu:		
Proč k úrazu došlo (příčiny):		
Jaké předpisy byly v souvislosti s úrazem porušeny a kým?		

Jména a příjmení (čitelně) a podpisy:

Zraněného:

Svědka:

Úraz prošetřil:

Dne: